

Gedimino kalnas Vilniuje. Čia šio kalno atšlaitėje matome katedros bokštus, kurie gaubia mūsų organizacijos globėjo —Šv. Kazimiero — karstą. Šios pilies viršūnėje Gediminas sapnavo geležinio vilko staugimą, o jo slėny, Aušros Vartų link, Lietuvos Taryba paskelbė Vasario 16, 1918 metais, kad Lietuva nuo šios dienos lieka laisva ir nepriklausoma valstybė. "O Vilniaus neužmiršk, lietuvi! Čia netiktai kad praeitis, čia tavo ir ateitis, čia kovą vedama už buvį!"...

Published Monthly by
Knights of Lithuania
366 W. Broadway,
SO. BOSTON 27, MASS.

Vytis
"THE KNIGHT"

DIEVUI IR TĖVYNEI

Year's subscription: U. S. and
Canada \$3.00; foreign \$3.50;
single copy 30 cents.

EDITOR — ANTANAS VAIČIULAITIS ..... 1419 No. Main Ave., Scranton 8, Pa.
ASST. EDITOR — PHYLLIS GRENDAL ..... 366 W. Broadway, S. Boston 27, Mass.

Knights of Lithuania Supreme Council Officers 1948-49

REV. J. C. JUTKEVIČIUS, Spiritual Director ..... 153 Sterling St., Worcester 4, Mass.
JOSEPH BOLEY, President ..... 5 East 62nd St., New York, N. Y.
JOSEPH KASPER, 1st Vice President ..... 309 N. 5th St., Harrison, New Jersey
FRANK J. PETERSON, 2nd Vice President ..... 3018 Vinewood, Detroit 16, Mich.
ANNE M. KLEM, Corresponding Sec'y. .... 183 Dukes St., Kearny, New Jersey
HELEN SHIELDS, Recording Sec'y. .... 217 Wharton St., Philadelphia 47, Pa.
ANNA MAE UZNIS, Financial Sec'y. .... 3079 Maybury Grand, Detroit 16, Mich.
FRANK GUDELIS, Treasurer ..... 129 Rita St., Dayton 4, Ohio
REV. MODESTAS STEPAITIS, O.F.M., Trustee ..... Franciscan Monastery, Kennebunk Port, Me.
ANDREW YUKNIS, Trustee ..... 9207 So. Homan Ave., Evergreen Park 42, Ill.
KONNIE J. SAVICKUS, ESQ., Legal Advisor ..... 4532 N. Clifton Ave., Chicago, Ill.
STANLEY K. GRIGANAVIČIUS, Art. Dept.

RITUAL COMMITTEE - PHYLLIS GRENDAL, ANTHONY J. YOUNG ESQ., LONGINAS L. SVELNIS

SIŪLYMAS 1949 METŲ SEIMUI

Kad davus progos visai organizacijai apgalvoti ir susipažinti su numatytais konstitucijos pataisomis ir pakeitimais, visos rezoliucijos, liečiančios konstitucijos pataisymus ar pakeitimus, turi būti prisiųstos Centro Valdybai bent 4 mėnesiai prieš seimą ir paskelbtos organizacijos organe bent 3 mėnesiai prieš seimą.

Šitas rezoliucijas turi teisę įnešti tik kuopos, apskritys ir Centro Valdyba. Kuopa, įnešdama tokią rezoliuciją, privalo turėti vienos kitos kuopos parėmimą; apskritims ir Centro Valdybai nereikia parėmimo.

(Šis siūlymas eina iš L. Vyčių Centro Valdybos ir bus pateiktas svarstyti ateinančiam seime.)

All correspondence should reach the editorial offices by the 15th of the month preceding the next issue. Correspondents may use pen names, but all correspondence must bear the signature and address of the writer. The editor assumes no obligation to return any material not solicited.

Entered as Second Class Matter June 10, 1943 at the Post Office at Boston, Mass., under the Act of March 3, 1879.

A. Vaičiulaitis

Laisvės Šauksmas

(Vasario 16 dienos proga)

Ateikime ir užtraukime laisvės giesmę. Tai mūsų tėvų žemės giesmė, ilgesys ir aukščiausias tikslas.

Giedokime ją visi — maži ir seni, jauni ir žili, vyrai ir moterys. Savo balsus junkime vienon gaidon ir vienan troškiman — visi pasaulio lietuviai, kuriems jų tėvynė yra gera, ir brangi, ir visokios aukos verta.

Ne mūsų tai giesmė, bet pačios mūsų žemės motinos šauksmas, viltis ir siekimas.

Nulenkime galvas ir įsiklausykime, ką mums priespaudoje ir kančioje byloja mūsų senoji šalis, brangi tėvų žemė.

Skaudus ir liūdnas jos balsas, o sykiu tvirtas ir nepalaužtas laisvės kelyje.

Iš tolybės, iš priespaudos ir vergijos, iš kraujo, ugnies, trėmimų ir ašarų kalba mums Lietuva:

— Aš esu jūsų kenčianti motina, o jūs esate mano brangiausi vaikai.

Nuo žilų amžių aš išaugau graži ir laisva tarp girių, prie mielių mano upių, besiklausydama jūros vilnių ošimo.

Tūkstančiai metų prabėgo, ir aš išsaugojau savo sūnus ir dukteris nuo pavojų ir priespaudos.

Laisvi ir linksmi, viešpačiai savo žemėje ir savo namuose, mes dirbome kasdienį triūsą, ir laukai skambėjo nuo mūsų dainų.

Laisvi dainavo mano vaikai, ir gražių jų dainos žodžių klausėsi girių medžiai, žydrasis dangus — ir sietynas su tūkstančiais žvaigždžių nakčia.

Prabėgo daug metų. Girių medžiai seno ir griuvo, jų vietoje augo nauji, aukšti ir stiprūs. Ir žmonės, kaip didžiųjų upių vanduo, tekėjo karta po kartos, žengdami iš amžiaus į amžių su nauja giesme ir nauju brendimu.

Stiprūs ir šviesūs jie išėjo iš girių ūksmės galybei, žygiams ir garbei. Narsia krūtine jie atmušė priešų antpuolius ir, ant eiklių žirgų sėdę, jojo į svečias žemes. Tolimi kraštai ir miestai regėjo tuos pulkus ir nusilenkė jiems. Iš rytų ir vakarų kėlėsi valdovai ir atėję sveikino mane, jūsų tautą ir jūsų žemę.

Iš amžių sapno, iš nežinomų ir giedrių gadynių išėjusi, aš buvau vainikuota garbe ir laimėjimais. Buvau valdovė tarp valdovių, karalienė tarp karalienių, tauta tarp tautų ir žemė tarp žemių. Aš žydėjau pilnu žiedu, ir mano vaikai džiaugėsi laisvėje ir pergalyje.

Tada aš jiems tariau: ligi šiolei jūs augote prie mano upių ir ežerų; mano laukų ramybėje triūsėte ir dainas dainavote. Jūs pasikėlėte ir svečias žemes pasiekėte. Nuo marių ligi marių

paliečia jūsų ranka, ir jūsų žodžio klausosi žemės karaliai.

Dabar jūs stokite ir pasipuoškite šviesa, grožybe ir žinojimu. Stiprėkite ir žerėkite širdies, minties ir vaizduotės turtais.

Mano sūnūs ir dukterys nusilenkė į mano balsą ir pasekė šviesos ir grožybės žvaigždę. Jie rašė knygas ir sudėjo naujas dainas. Jų rankos į padanges iškėlė bažnyčių bonias, išstatė rūmus, o kryžkeles išpuošė šventaisiais. Jie suprato esą, šviesos, svajonės ir gražesnių pasaulių vaikai. Su džiaugsmu širdyje jie stojo į šviesių žemės tautų šeimą, ir jų troškimas buvo išminties, grožio ir kūrybos vainikas, bei pilnatvė.

Šviesos ir dainos apžavėti, kūrybos džiaugsmo vedini, mes žengėme laisvi ir išpuošėme savo buveinę.

Taipėjo amžiai, ir jų bėgime papūtė žiaurūs vėjai.

Štai šiandien aš, senoji jūsų tėvynė ir motina, esu pavergta, parblokšta ir mirčiai pasmerkta.

Bet ne — mano širdis ir laisvės ilgesys nemirė ir nemirs. Aš vėl prisikelsiu iš priespaudos, kalėjimo ir kraujo dienų ir žengsiu laisva tarp laisvų tautų.

Mano sūnūs ir mano dukterys yra su manimi. Jie yra mano laisvės kovūnai ir gražesnių dienų nešėjai.

Ar jūs šiandien būtumėte girių tankmėje, ar savo namų prieglobsty, ar persekiojime, ar kalėjime, ar tremtyje, ar kankinime, ar tolimuose žemės kraštuose, — visi jūs žygiuokite į laisvės aušrą su manim.

Prie mano krūtinės visi susijunkime vienam tikslui ir vienai tikrovei: savo žemėje mes turime būti ir būsime laisvi, savo namų, savo sodybų ir savo šalies viešpačiai.

O dabar aš didžiai kenčiu. Aš šaukte šaukiu, ir svetimieji manęs negirdi ir neišklauso. Žvėris siaučia, ištroškęs mano kraujo ir žuvimo, ir aš esu tokia viena. Aš vaituju ir verkiu, iškeliu rankas į laisvės žiburį, aš jį dieną ir nakčia regiu prieš savo akis, ir niekas man nepadedą.

Bet jūs esate su manimi, mano vaikai ir mano gyslų kraujas. Jūs stovėjote su manimi džiaugsmo ir garbės dienose; ir jūs pasiliekatė man ištikimi priespaudoj ir kovoje ligi aukščiausio laimėjimo.

Šią žiaurią ir juodą kančios naktį aš jus šaukiu į laisvės žygį, į laisvės auką ir pergalę

Iš visų sodybų ir girių, ir iš tolimiausių tremties plotų rikiuokitės su manim, eikite į mano šauksmą ir gelbėkite man.

Aš kenčiu ir šaukiu, tiesiu į jus rankas ir visus jus priglobiu.

Tolybėje regiu — jau aušta laisvės diena. Aš į ją vedu jus, didžiai kentėdama.

Išgirskite visi mano balsą ir stokite su manimi kovoje į šviesos ir laisvės metus.

Aš jus šaukiu — ašai, kuri esu jūsų motina, jūsų senoji tėvynė, jūsų brangioji tėvų žemė LIETUVA.

Nelė Mazalaitė

Vasario Legenda

Ne, danguje niekuomet nėra justis vasario pūgų, nei jo kietų vėjų, tačiau tuojau už vartų yra tvenkinys, užklotas ledu ir keli kalniukai, kuo dailiausiai užsnigti. Pulkai vaikų atbėga čia su pačiūžomis ir rogelėmis, ir mažieji angelai neretai taipgi prisideda prie jų. Jie taip smagiai laidosi nuo kalnų ir persiverčia sniege, kad jų sparnai kyšo, kaip baltų zuikučių ausys. Koks nuostabiai skautus yra sniegas, ir visiškai nešaltas! Jį gali laikyti prie nosies, — taip kvepia jis obelų žiedais, ir kai ragauji jį — gali atsigeriti, tarsi pieno. Ach, ir tik reiktų pamatyti, koks ten ledas! Jeigu išibėgėjus susipina kojos ir grūvi — visiškai neskauda. Bet tai ne viskas. Gražiausi vaizdai yra išrašyti po ledo sluoksniu — negali akių atplėšti, kokie miestai ir paukščiai yra išrašyti paties senio speigo pirštais — o, tai toli gražu ne viskas! Pro šitą ledo mezginį gali permatyti, kaip nardo žuvys: jos yra mažos, visiškai žemčiūginės, ir jų akys iš juodo deimanto, o plauko jos žydrame vandenyje, ir žolės ten yra žalsvos, o koralai rausvi kaip saulėtekis, ir žuvis dainuoja — jų balsai yra panašūs į žvagučių girgždėjimą pievoje ir į mažus varpelius.

Ne, ne, ir tai dar ne viskas. Ir pro ledo kristalą, ir pro raižinių raštus, ir pro žuvų buveinę dar galima įmatyti žemę — ir kartais kuris nors vaikas išvysta savo motiną arba brolių ir pasiunčia pabučiavimą — tai yra labai gera.

Ir štai vieną tokią dieną šventasis Juozapas pasirodė vartuose ir tuojau buvo apsuptas mažųjų. Kas gi kitas, jeigu ne jis darė jiems rogeles ir dažnai pasakodavo apie Kūdiki Jėzų, Jo vargus ir vaikiškas linksmybes žemėje.

Kaip tiktai šituo metu kartojasi laikas, kuomet prieš šimtus metų piktadarys Erodas išžudė begales vaikų, kad užmuštų Dievą, ir Vaikelis Jėzus turėjo palikti savo žemę ir slėptis svetur. Šitai dabar šventasis Juozapas papasakojo savo mažiesiems draugams, ir visi jie klausėsi rimtai, ir tarp jų buvo ir tokių, kurie anuomet patys buvo kritę nuo piktojo karaliaus kareivių rankų. Visi jie buvo palikę savo rogeles ir žaidimus — tiktai vienas sėdėjo ant tvenkinio, prisiglaudęs veidu prie ledo. Prie jo priėjo šventasis Juozapas, ir tuomet mažasis atkėlė galvą, ir jo akys buvo pilnos ašarų.

— Kas tau atsitiko? — paklausė šventasis ir paėmė jį ant rankų. — Kas tau yra, kad tu verki danguje?

— Ten, — sako kūdikis, — ten žemai mačiau žmogų, mes esame iš vieno krašto. Erodas yra užklupęs mūsų šalį, ir jie nužudė mano tėvą ir mane — o daug žmonių bėgo nuo jo. Ir tas, kurį aš mačiau, yra svetur, ir dabar jis yra toks liūdnas, kad žiūrėdamas į jį negaliu neverkti.

ŠV. KAZIMIERAS, LIETUVOS KARALAITIS IR GLOBĖJAS, KURIO ŠVENTĘ ŠVENČIAME KOVO 4 D.

MALDA Į ŠV. KAZIMIERĄ

Šventasai Kazimierai, globok mūsų tėvynę ir jos išėiviją. Pažadink mūsų tautai šventų vadų, kurie, kaip Tu kitados, norėtų jai vadovauti išmintimi, tiesumu ir meile.

Išmelsk mūsų išėiviams malonę grįžti į savo žemę, nuo amžių jiems žadėtą, nes ir Tu grįžai iš svetimosios į savo šalį.

Tepasidaro, Tavo užtarimo dėka, mūsų maža Lietuva tarsi žiburys ant kalno ir tespindi kitoms tautoms skaidriu tikėjimu, gražia meile ir nepalaužiama viltimi.

Šventasis Juozapas prisilenkia pasižiūrėti pats, jo balti plaukai pasikloja ant ledo, ir jis pamato tą, kuris buvo sugraudinęs kūdikį. Ach, jis iš karto pažino šitą jauną vyrą, kurį jau vieną kartą buvo išgelbėjęs. Šventasis matė jo veidą ir klausėsi jo minčių, ir jo širdis degė iš gailėsčio.

— Mes esame užmiršti dangaus ir žemės, — galvojo žmogus, — ko mes iš viso dar gyvename? Šitokią dieną mes švęsdavome savo žemės laisvės šventę. Šviesose ir iškilmėse skendėjo mūsų miestai ir kiekviena pirkia, kaimynai ir didelės tautos siuntė mums savo linkėjimus ir sveikinius, o dabar visi bijo išstarti mūsų vardą. Mūsų skriauda yra pasaulio žaizda, ją nori pridengti, o ne išgydyti. Ko mes dar galime laukti — kam mes gyvename?

Šventasis Juozapas pakyla, ir jis yra susirū-

pinęs, kai žengia per dangaus menes. Paskui jis susisupa savo apsiaustą, tą patį, kurį nešiojo lydėdamas Kūdiki Jėzų į Egiptą — pasiima lazda ir išeina.

— Kur keliauji? — klausia šventasis Petras, susidūręs netoli vartų. — Kur išeini?

— Turiu išgelbėti žmogų — kartą jau buvau tai padaręs. Juk pasakojau, kad gyveno jaunuolis, kurio siela buvo tuščia dėl netikėjimo, tačiau jo širdis buvo tokia gera, jog niekuomet piktu žodžiu nepalietė šventų daiktų. Jis retai įeidavo į bažnyčia, jo mintys buvo išsiblaškusios ir jis nesiklausė gerų patarimų, bet jo akys su pagarba žiūrėjo į mano paveikslą jo gimtoje bažnyčioje. Ir kada mirtis laikė jį už rankos svetimame krašte — aš negalėjau apleisti jo. Ir nuo šitos dienos Dievo šviesa pripildė jo dvasią. Tad argi galiu jį palikti dabar nusiminime, kuris yra kartesis už mirtį?

Ir šventasis Juozapas skubiai išsileido į kelionę, ir netrukus jis jau stovėjo prie tų durų, už kurių galvojo žmogus:

— Jeigu šitaip nusilpome viltyje, kurie esame apsaugoti nuo baimės ir bado ir turime tikrai nežinoti ir laukti, jeigu mes tapome neatsparūs jokiai pagundai, o daugelis iš mūsų — kiekvienai nuodėmei be gėdos žiūri į akis — tad kas turi dėtis tėvynėje? Kas gali išsilaikyti tvirtas tokioje priespaudoje, kas nesulūš nuo amžino melo? Tikrai mirtis tėra pasilikusi su jais, tikrai mirtis. Jie gali tik girtumo svaigume užmiršti savo buitį, jie gali tikrai keikti skriaudėjus, smerkti mus, pasitraukusius, kad išgelbėtume save, ir gali keikti. Mano tėvyne, mano žuvusi tėvyne!

Šventasis Juozapas įeina į vidų — kambarys yra nejaukus, ir iš tolo gali pajusti, jog tai nėra namai šitam žmogui. Ugnis dega šildydama, tačiau žmogus dreba nuo savo minčių:

— Mano sapnai sklidini liūdnumo ir baisių vaizdų, ir kai pradžiungu nubudęs, tuojau nu-liūstu vėl, nes esu ne namie. Kad pamatyčiau savo žemę, nors iš tokio tolumo, kaip nuo žvaigždės, kad galėčiau girdėti savo žemės balsą — tegu tai būtų eglių viršūnių užimas vėjuje, arba šuo, arba vežimo girgždėjimas! Ar negalėtų nors kurmis išarti savo kelią per tūkstančius kilometrų ir išsirausti čia, ties mano langu! Savo kailyje jis atneštų grumstelį mūsų žemės. Kodėl nesustoja čia paukštis, skrendantis pasislėpti nuo žiemos, arba tas, kuris grįžta atgal — vienintelis daiktas, nesibijantis grįžti.

Jų plunksnos dar persunktos mūsų šalies vėjo, ir jo kvėpterėjimas atgaivintų mane. — Mano tėvyne, mano prarasta tėvyne, aš niekuomet neberegėsiu tavęs!

— Eime, — taria balsas už žmogaus nugaros, ir ranka lengvai paliečia jo petį, ir jis pajunta, tarsi jis būtų iškeltas iš prarajos. Jis pašoka ir žiūri į Svečią, užsidengia ranka akis, ir vėl praveria jas ir šnibžda:

— Tu esi panašus į paveikslą mano giminės

bažnyčioje. Ir Tu išgelbėjai mane griuvėsiuose, degančiame mieste, ir leliją palikai man kaip savo malonės ženklą, — ir žmogus žemai nulenkia savo galvą prieš Jį.

— Eime, — vėl sako šventasis Juozapas, užmeta ant žmogaus savo apsiausto šoną ir išsivedo jį.

— Kaip keistai mes keliaujame, — galvoja žmogus. — Žiūrėk, rodos, aš einu paprastai ir jaučiu kiekvieną savo kojos žingsnį, tačiau miestai, upės ir kalnai dideliu greičiu tirpsta už mūsų.

Tačiau kelionė yra ilga, ir nors jis nejaučia nuovargio, bet abejonės apima jį, ir kelis kartus stabterėjęs jis klausia:

— Kur mes einame?

O šventasis Palydovas paliečia savo ranka jo pečius, ir žmogus vėl yra tvirtas, ir jo kojos žengia tolyn.

Dabar jie keliauja per užsnigtą dirvą, ir ūmai žmogus sustoja:

— Čia yra mano kraštas! — sušunka jis. — Aš juntų, kaip kitaip kelia mane žemė, kitaip negu svetimoji. Brangus Dieve, nejaugi aš esu namie!

Ir jis eina tyliai ir maldingai, kaip per bažnyčios aslą, per šitą snieguotą lauką, ir jo akys negali prisistinti — taip žiūri jis į akmenis, išlindusius rugio želmenis ir medį ant dirvos ežios.

Ir šitaip jie prisiartina prie miesto, jie keliauja per jį, ir žmogus su siaubu mato, kiek daug svetimų kareivių vaikšto ten, — jų žvilgsniai yra godūs ir rankos plėšrios, ir nors jie gyvena ginkluoti tarp pavergtųjų, jie yra kupini baimės. — Ir žmogus mato einančius savo tautiečius — savo pačių žemėje jie turi būti vergais, kiekvieną minutę mirtis stato savo kojas į jų žingsnių pėdas, tačiau jų akių žvilgsnis yra kietas, ir jie neša viską nesuklupdami.

— Ar tikrai jūs nepalūžote, broliai? — galvoja žmogus, ir staiga junta, kad pro miesto pilkumą visur dega neregimi žiburiai, ir vėjuje jausti vėliavų plasdėjimas. Ir jis mato, kaip prisirenka pilnos bažnyčios, ir visi meldžiasi, nedrebėdami, kas jų laukia už durų, ir žmogus galvoja:

— Šiandien juk šventė — jie nepamiršo, kad šiandien mūsų Laisvės šventė.

O jie keliauja toliau, ir kaimo troboje jie užeina į vidų. Yra vakaras, ir žmonės susėdę už stalo — jų kalbos yra rimtos ir valgis blavus. Jaunieji kalba karštai, ir seniai savo žodžiuose yra lėti, tačiau visų tikėjimas ir laukimas yra vienas: kitais metais mes švėsime laisvi — argi mes nežinome, kad Dievas yra danguje!

Ir nematomi jie stovi kitoje troboje — ir klausydami ir žiūrėdami mato, kad išnykę yra vaidai tarp kaimynų, ir tarp giminių nebėra barnių. Paramos ranka yra ištiesta artimui, ir kas saugo save, gelbsti ir savo bičiulį.

O nakčiai prisiartinus vargšo pirkioje žmogus

mato, kaip prie lovos atsiklaupia vaikas ir meldžiasi:

— Dieve, padėk mūsų partizanams ir atsilygink visiems, kurie užtaria mus.

Ir tada žmogus nusibraukia ašarą ir junta, kaip pats kartoja vaiko maldą:

— Dieve, padėk mūsų partizanams!

Jie sutinka visur juos — vyrus, stovinčius amžinoje sargyboje. Trobose ir miškų gelmėse buriasi jie — ir ne kaip pabėgėliai yra jie, ne kaip tie, kurie slapstosi — jie yra šeiminkai, saugą savo lobį nuo pasiutusiu vilkų — jie teisingieji teisėjai išdavikams, jie — ištikimieji motinai.

— Kur kitur yra taip? — galvoja žmogus, kai jie dar kartą sustoja miško slėptuvėje. — Jie čia stovi apleisti visų ir liudija pasaulio teisybę. Jeigu šitie žmonės bus apgauti, kas žemėje išdris kalbėti apie teisingumą?

— Šventasis Juozapai, vėl kalba žmogus, — aš žinau tavo vardą, ir maldauju: Palik mane ši-

tame miške su mano broliais: noriu pasilikti su jais šitą mėginimo metą ir sulaukti Atpirkimo — arba mirti su jais.

— Ne, — taria šventasis, — tu sugrįši čia paprastu žmogaus keliu, o dabar turi grįžti ir kalbėti savo ištremties broliams, kad lengviau audros sudaužys kalnynus, negu priespauda palauš jūsų žemės žmones. Ir jūs būsite verti sugrįžimo. Eime!

Ir jis užmeta žmogui ant pečių savo apsiausto kraštą.

— Šventasis Juozapai, — tyliai sako žmogus, ar Tu nepaliksi jiems nieko, kas parodytų, jog jų viltys yra tvirtos?

Šventasis pažvelgia į tolimą aukštą dangų — ir prie slėptuvės durų išmeigia savo kietą sausą lazda.

Nueidamas žmogus dar atsigrįžta — ir jis pamato, kaip miško gilumoje, vasario sniege iš sauses lazdos prasiskleidžia baltas skaistus lelijos žiedas.

Ir žmogaus širdį apima didelis džiaugsmas.

T. J. Beleckas, S. J.

Iš Jėzuitų Praeities Lietuvoj

Mūs baugūs žvilgsniai šiandien seka Lietuvos ir jos katalikybės likimą. Niekas nė nepajėgia suvokti, kaip teks išsiraizgyti iš visų dabarties painiavų, kaip ir kada mūsų tėvynė išvys laisvę ir šviesos laikus. Nenuostabu, kad kai kas linkęs nuleisti rankas ir tarti: „Viskas žuvo!“ Bet ar yra pagrindo taip kalbėti? Kol lietuvio kataliko širdy žybčioja bent mažytė vilties kibirkštėlė, tol jis negali pasiduoti nuliūdimo šmėklai. Mes turime reikalauti kiekvienas iš kiekvieno bent kiek vilties, kol esame geri katalikai. Atsiminkime, kad nematoma ranka tvarko asmenų ir tautų reikalus. Toji ranka vienu smūgiu nušluoja ir caro, ir diktatorių sostus, ji suvaldo neribotą šėlimą, ji sulaiko svyruojantį nuo nelėmto žygio.

Ar Lietuvos ir jos katalikybės praeitis mums nemoko, kad neturime nuleisti rankų? Mūsų tautos praeitis rodo mums daug tamsių laikų. Ir paslaptinga ranka vedė tautos reikalus laimingais keliais iki pat laisvės. Toji ranka kartais pasirenka silpnus žmones ir jiems paveda vykdyti, kas jos nuspręsta. Nesididžiuojant reikia pasakyti, kad taip buvo ir su jėzuitų atvykimu į Lietuvą.

Prisiminkime tą sunkią Lietuvos ir jos katalikybės padėtį, kai ten valdė karalius Zigmantas Augustas (1544-72). Tada Lietuvos didikų ir bajorų tarpe smarkiai plito Liuterio ir Kalvino mokslas. Tą piktžolę į Lietuvos sveiką dirvą persodino ir platino patys lietuviai, bajorų vaikai, grįžę iš užsienių, kur jie ėjo mokslus ir užsikrė-

tė ta mados liga. Pirmiausia jų tėvai, sekdami didikų pavyzdžiu, paskui ir valstiečiai, laikydami garbe sekti ponų takais, paklausė jų žodžių, ir daugelis atkrito nuo katalikybės ir net nuo savo tautybės. Kiti žmonės ilgainiui nė nebenu-sivokė, ko čia beklausyti, ir vėl ėmė garbinti senus stabmeldžių dievukus. Kunigų, ypač moka-čių lietuvių kalbos, tada dar buvo nedaug. Ir viso to pasėka buvo ta, kad Liuterio ir Kalvino mokslas ėmė piltis po Lietuvą beveik nesulaikomai.

Jėzuitai atvyksta Lietuvon

Kaip tik anuo pavojingų laikų Vilniaus vyskupas Protasevičius 1569 metais į Vilnių pasikvietė jėzuitus kovoti su netikro tikėjimo pranašais.

Naujais atvykę jėzuitai, reikia pasakyti, greit pagarsėjo mieste savo pamokslais ir viešais disputais, kuriuos jie vedė su klaidžiatikiais. Į minėtus disputus susirinkdavo didelės minios žmonių iš bajorijos ir miestiečių tarpo. Tokių viešų ginčų pasėka buvo ta, kad daugelis atsitraukė nuo klaidingo tikėjimo. Niekas nebelaikė gėda būti katalikų tikėjimo išpažinėju.

Tada jėzuitai pasikvietė į Vilnių ir daugiau savo kunigų. Iš Vilniaus jie vykdavo į kitas Lietuvos kunigaikštijos vietas. Savo pamaldumu ir puikiais tikėjimo tiesų įrodymais jie stiprino likusius katalikus, gi svyruojančius apšvietė, paklydusius gražino į Bažnyčios prieglobstį. Tokiu būdu Vilniaus mieste 1583-93 metų tarpe

grižo apie 800 asmenų, kurių tarpe buvo 4 broliai kunigaikščiai Radvilos, Lietuvos hetmonas ir kariuomenės vadas Katkus (Katkevičius), pakancleris Leonas Sapiega. Iš jėzuitų tarpo prągarsėjęs buvo misijonierius T. Varševickis ir lietuviai jėzuitai Sabaliauskas, Labanauskas, Manikevičius. 1642 metais jėzuitai įsteigė ir Kaune savo namus, su misijomis Kėdainiuose, Apytalaukėje ir Panemunėje.

Žemaičių vyskupijoje

Žemaičių vyskupas Merkelis Giedraitis taip pat pasikvietė jėzuitus į talką. Reikia pasakyti, kad Žemaičių vyskupijoje padėtis buvo dar liūdnė. Ten bebuvo likę 7 kunigai. Ir kai ten nuvyko jėzuitai, tai per vienus 1603 metus jiems teko išklausti 1,107 išpažinčių, nepriėmusių šio sakramento per visą savo gyvenimą. Tėvai jėzuitai dažnai lydėdavo patį vyskupą Giedraitį, kai šis lankydavo savo vyskupiją, sakydavo pamokslus, aiškino katekizmą, suteikdavo krikšto sakramentą. 1616 metais jie įkūrė Kražiuose savo kolegiją su misijomis Telšiuose, Bartkiškėje, Židikuose, Viduklėje, Lyduvėnuose ir Tilžėje, o Varniuose jie ilgai vadovavo kunigų seminarijai. Žemaičių vyskupijoje smarkiai prągarsėjo jėzuitai Jokūbas Laviškis, Jeronimas Kiniskis ir Mykolas Kameckis.

Jėzuitų mokyklos

Jaunimo auklėjimui jėzuitai Lietuvoje ypatingai daug pasidarbavo. Ten jie veikiai pristeigė visą eilę gerų kolegijų, prie kurių paprastai būdavo ir bendrabučiai. Jau 1570 metais Vilniuje buvo įsteigta pirma kolegija, kuri buvo pati

Jurgis Baltrušaitis

GIESMĖ

*Skalsink, Dieve, mūsų duoną,
Tiek žirnelį, tiek aguoną,
Visą žemės vargo kluoną...*

*O numaldęs alkį, alsą,
Stiprink dainiaus dvasios skalsą,
Duok jo kanklėms varpo balsą...*

*Kai kas sėta, noksta, kvepia,
Stumdyk, verge, žagrę lepią —
Ji rytojaus žiedą slepia...*

*Daug dainelių jau skambėjo,
Jos tik mirksni mus žavėjo,
Lyg langvutis sparnas vėjo...*

*Dainiau, metęs džiaugsmą pigų,
Semk iš skausmo, ne iš knygų,
Žodi, Dievo žaibui lygų...*

*Tą, kuris mums galią duoda,
Verčia aušti naktį juodą,
Skelbia viltį ir paguodą...*

pirmoji Lietuvoje aukštesnio mokslo įstaiga. Netrukus toj kolegijoje mokinių skaičius išaugo iki 700. Vėliau įkurtos kolegijos Kaune (1702), Pašiaušėje (1654), Žodiškėje (1708) ir Slonime (1709).

Tos jėzuitų vedamos mokyklos turėjo tikrai gerą vardą. Didikai mielai leisdavo savo vaikus ten mokytis. Net kalvinai ir liuteronai pamėgo jas. Nenuostabu, kad tokiu būdu ilgainiui protestantizmas nubluko didikų sluoksniuose. Jaunoji karta augo katalikų tikėjime.

Vilniaus kolegija su laiku išaugo į aukštąją mokyklą, kuriai karalius Steponas Batoras suteikė akademijos vardą, o rusų caras Aleksandras I ją padarė universitetu. Vilniaus akademijos arba universiteto vardas buvo žinomas Lietuvoje ir Lenkijoje, net kituose kraštuose. Jo įnašas Lietuvos švietimui liks kaip gražiausias prisiminimas. Toj mokslo įstaigoje dirbo žymūs Lietuvos mokslininkai ir švietėjai, kaip Konst. Širvydas, Alb. Kojelavičius, astronomas Pačiobutas ir pamokslininkas Petras Skarga, buvęs universiteto rektorius. Ir Bauža priklausė prie Vilniaus universiteto pažibų.

Lietuvos jėzuitai savo darbą plėtė ir už etnografinės Lietuvos sienų. Jie atidarė savo kolegijas Polocke (1580), Nesvyžiuje (1585) ir kiek vėliau Naugarduke. Latvijoje ir Estijoje jie pristeigė eilę misijų ir rezidencijų.

Einant metams...

Lietuvoje jėzuitų skaičius taip išaugo, kad 1608 metais buvo įsteigta atskira jėzuitų provincija, nepriklausoma nuo Lenkijos. Po pusantro šimto metų (1756 m.) šioji lietuvių jėzuitų provincija turėjo (1756) 1,000 narių, 14 kolegijų, 5 kunigų seminarias ir 89 misijas. Tik jėzuitų ordeno panaikinimas (1773) nutraukė tą sėkmingą ir žydingą darbą. Bet jų įsteigtosios mokyklos ir išauklėtieji žmonės tęsė darbą toliau. Dievo Apvaizda taip norėjo, kad Lietuvos ir Lenkijos jėzuitams teko išlaikyti jėzuitų ordeno dvasią ir tuo laiku, kai Vakarų Europoje jėzuitai buvo panaikinti. Tuo laiku Lietuvos jėzuitai savo ordeni davė net 4 vyrus, kurie kaip ordeno generolai - vikarai valdė visą ordeną.

Praėjo 150 metų. Lietuva kėlėsi, ir ten vėl įsikūrė jėzuitai lietuviai. Dievas laimino jų darbą ir žygius. Kauno jėzuitų gimnazija buvo viena iš pavyzdgingiausių Lietuvoje, o paskiri tėvai savo tautos ir Bažnyčios likimu. Visiems teko pagarbos ir meilės. Ir dabar jie yra suvienyti su savo tautos ir Bažnyčios ilkimu. Visiems teko kryžiaus kelias. Bet tikime: jis eina į Velykų prisikėlimo laimę.

●
Gelbėkime vaikučius tremtyje, būkime dosnūs! Aukaskite United Lithuanian Relief Fund of America, Inc. 105 Grand St., Brooklyn 11, N. Y.

Rev. W. Pakutka

Freedom Under God

This day of February 16, 1949, is a day of threefold significance to us Lithuanian Americans united here by common cause. It is a day of praise, of promise, and of prayer. That is only as it should be when you are commemorating the Anniversary of the Independence of your own beloved motherland: praise for the past, promise for the future, prayer for the present.

But, dear people, there is something very strange, something silently sad about today's celebration. Our Independence Day speeches are being delivered under a shadow stretching across the ocean — the shadow of a huge hammer, the shadow of submission. Our Freedom Songs are being haunted by the distant strains of a funeral dirge — strains of mass burial, strains evoked at the waving of a cruel sickle. Lithuania is not independent; Lithuania is not free! She lies prostrate — broken and chained. Her voice is the of Rachel, weeping for her children and she will not be comforted because they are no more.

We here today, then, must pause and consider. If our praise is to be something more than a hollow echoing, if our promise is to be something higher than a sentimental longing, if our prayer is to be something more effective than a fruitless sorrowing — then this must be a DAY OF THOUGHT! Think we must, and most fundamentally, if we are going to get down to the plight of languishing Lithuania as a victim of injustice, and yet a prisoner of love.

Let our thought begin with a very simple proposition. It is this: the material is the basis of slavery; the spiritual is the basis of freedom. We all recognize that in our daily existence. We carry out daily ritual taking for granted that matter is always a slave, determined by its nature to be and to act only one way and for one prime purpose. We accept that the razor blade is a slave to the razor, and the razor in turn slave to the one shaving; that the clover is slave to the grazing cattle, and the cattle to our human needs; that the moons are slave to the earth, and the earth slave to the sun, and the sun slave to God with all its universe.

On the other side, we can just as easily recognize that freedom is rooted in the spirit. By its very name and nature, spirit is self-determining. It has no parts to be pushed, no bounds to be fixed, no directions to be dictated. It can say yes or no, stop or go, here or there. The spirit breathes where it will.

Keeping these essential facts in mind, we can answer for ourselves two universal questions: Why is man a slave? Why is man free? Man is a slave because he possesses a body sub-

ject to the laws of matter; man is free because he has a soul delivered by the laws of spirit. You can put a ball and chain around his ankles, handcuffs on his wrists, a gun to his back, and yet he can still be free in spirit to cry out: "Give me liberty, or give me death;" "I regret that I have but one life to give for my country". In other words, we can be slaves and free people at one and the same time!

Let us, then, take the care to apply these practical observations to the plight of Lithuania and her fight for freedom under God. To do this, it is necessary to look on her not as a nation, not as a land, not as a people, but a real *person*, as a human figure possessing body and soul. Think of her as Lady Lithuania; call her Mother, for that is what she is to all of us.

Skip back now in your mind to the dim, distant past — there amidst the primeval forests swaying along the eastern shores of the gray Baltic waters. There our Lady was given birth, there she was nurtured on the fruits of rich earth some many centuries before the coming of Christ. There she learned to revere the sun and moon and stars that gave light and life, the earth that gave growth, the lakes and rivers and rains that refreshed all things, the plants and animals and insects that served ordinary needs, the wind and thunder and fire that signified great power. All nature was sacred; her manifestations, awe-inspiring. Lithuania the child found books in running brooks, sermons in stones, and good in everything.

Even as she grew physically, so her fairness attracted the Bridegroom of Souls, Christ in His Church. Overtures were made under the Vicars of Christ — Popes Sylvester I, I John XXII, Gregory XI. But the bride was not ready; she had to tarry a little. Soon, however, she was veiled and prepared to submit: "Arise, make haste, my love... my beautiful one, and come." (Cant. 2:10). Christ came and joined this fair daughter of the forests to Himself in the year 1386. She was now subject, body and soul; and yet, she was free with that beautiful freedom under God expressed in the words of St. John: "If you abide in my word... you shall know the truth, and the truth shall make you free." (John 8:32)

Thereafter, under Vytautas the Great (1392 — 1430), Lady Lithuania was confirmed in her new way of life, growing magnificently in wisdom and age and grace and prestige before God and men. Body and soul she fought to preserve her new found freedom on every side. With body she resisted the onslaughts of the Mongol hordes, the bold Teutonic Knights, the avaricious Muscovite Tsars; with soul she repelled the alluring "liberties" of the Protestant Reformers.

Came soon, too soon, her earthly marriage to Poland, long a persistent suitor. She tried to reject this courtship from the very beginning as detrimental to both petitioners. The Union of

Šv. Petro ir Povilo bažnyčia Vilniuje. Demonas.

Lublin in 1569 was but the signal of gradual subjugation. The marriage was a union of bodies, but not of spirits. This was to be a house divided against itself. Authority started to diminish; false liberty, to assert itself. Disorder, distrust, disbelief reigned. Mother Lithuania stood exposed to public gaze and avarice. Her spirit weakened, she found herself in no state of bodily vigor to withstand the persistent pressure of the Muscovite and Swedish invasions. By successive stages she was stumbling, halting, dropping her weary arms in a defenseless gesture. She was in a position now to receive the reward and the penalty of embracing Christ as the Spouse of her soul. Lithuania, Mother Lithuania was up before the world court for judgment. She was being sentenced after the manner of her Divine Consort — to the WAY OF THE CROSS!

Lithuania takes her cross bravely, carries it fearlessly. Her spirit is willing, but her flesh is weak. Lithuania falls the first time! Between the years 1772-1795, she undergoes successive partitions at the hands of Russia, Prussia and Austria. For 120 interminable years, she remains fallen at the feet of Russia the oppressor, longing for the day when she can pick herself up and carry on. Longing? Rather persevering in a pure will to rise. Her spirit of freedom is regenerated with each oppressive measure, her pride of name and language is enhanced with each attempt at Russification. At length she looks up to discern

the "Aušra" — the dawn of a new period. The earth-rending events of World War I hasten the day of deliverance. Amid the motionless figures strewn over the face of Europe, there is seen to stir to life the form of long-fallen Lithuania. Even while the Germans are still in occupation, she proclaims to the world her recovered independence on that fateful day of FEBRUARY 16, 1918. She takes up her cross, and sets out with more determination than ever. Her new vitality is tested by orduous struggles with the Poles of the restored republic, the new soviet government of Russia, and the mixed armies of German aggrandizers. To the pitying nations around her she turns and cries out: "Weep not for me, but for yourselves and for your children".

And weeping there should have been. Already the stage is being set for World War II, and by that same fact for the second fall of Lithuania. Yes, Lithuania falls the second time! In October, 1939, the Grand Commissar of Russia revealed to the Lithuanian Delegation at Moscow that the Germans were again making their play for this Lady at the crossroads. But, said Stalin, "We have saved you." Yes, saved you — from them, but for ourselves. On June 15, 1940, Lithuania found herself borne to the familiar ground by the weight of the Russian masses. She was trodden, captive — but only in body. Her spirit cried out once more — through arrests, tortures, executions, confiscations, repres-

sions, deportations — her spirit cried out as before: "The truth shall make us free!" She prayed as she cried: "Father, forgive them." And her very prayers of forgiveness seemed to split the heavens and bring answer right away. On June 22, 1941, the German forces pushed off the Russian enslavers. On the same day, a spontaneous revolt developed, and Lithuania was on her feet again. She took but a few steps, and down she went again under the burden of the onrushing Germans.

Lithuania falls the third time! But she falls fighting, and fallen she still fights on. Let the blood flow again in profuse floods; it but waters the ground for the seeds of revival. Resistance to the last! And she is still resisting when the Red tide returns in July, 1944. No need now for the hammer to knock down this pitiful creature, this Lady of sorrows, this Mother of miseries. She already lies flattened. Need now only to pick her up and goad her on to the crest of Calvary. Listen! Russia speaks the last chapter: "There on the hill of skulls, let this feeble old Lady be stripped of her tattered garments, exposed to shame and ridicule; there let her be foolishly crowned with a ring of thorns in token of her old time queenship, let her be nailed to a bed of death hewn from her own sturdy timbers, let her be lifted up on high to look back over her life's crude cradle. Then, let her die the death of the slave and criminal; let her side be opened till the last drop of blood and water squeeze itself out; let her legs be broken that even her ghost may not walk again; let her be dragged down and dumped into a tomb, and let the tomb be sealed forevermore. Now, let Russia return to the task of cleaning up the remains of old Lithu-

ania, and let the new Lithuania spring up. Let the old Lady be replaced by the young man. Let the Supreme Committee for the Liberation of Lithuania give rise to the "Soviet Lithuanian Republic." Let the republic be free — free as the iron filings obeying the Great Magnet. Soul? Spirit? Will? Let there be more, except that crumbling to dust with the corpse in the tomb. Let the voice of Lithuania be but forever the echo of Russia. So let it be!"

But no! there is a soul, a spirit, a will, and it has a voice of its own. It gives answer to this condemnation of the Iron Master: "I speak for the silent! And I, if I be lifted up, shall draw all things to myself. Lift up your hearts, my children. The truth shall make me free. It is so promised; Christ deceives not, neither is He deceived. Has He not said: "He that believeth in me, although he be dead, shall live." Courage, my children. Faith! Hope! Love!"

We know that voice; it is the voice of Mother Lithuania. She lives! She speaks from behind the Iron Curtain of her sepulchre. Russia knows that voice; Russia fears, even as the Jews feared the buried Lamb of God. Russia takes no chances; it posts a stern guard over the sealed mouth of the tomb, repeating with the Jewish counsel: "We have remembered how that deceiver said while he was yet alive, 'After three days I shall rise again.'" No one fears the dead. Lithuania lives! Her spirit speaks to the very heavens. Let all hear who will! The day will come when the earth will be shaken, and the stone will be rolled back, and the angel of the Lord will sit there in the empty cavern, and speak out: "Why do you seek the living one among the dead? She is not here, SHE IS RISEN — EVEN AS SHE SAID!!!"

Žodis | Jaunimą

Meškuitis

Nujaučiama — šiais laikais mes pergyvenam nepaprastą momentą pasaulio istorijoje. Įvyksta žmonijos gyvenime persilaužimas. Ateitis neaiški, nežinia, kas mūsų laukia.

Patekę į kovų arimus, į kančių, nusiminimo ir nevilties klonį, žmonės kenčia ir laukia...

Tie, kurie karo ar suirutės padėties nėra patyrę, žiūri, kas dedasi pasaulyje, ir laukia.

Bendra padėtis tamsi ir bauginanti. Pranašaujama, kad šiuose karuose ir suirutėje kai kurios tautos pranyks, vėliau nauja gadynė praeis.

Lietuva, žiauraus priešo letenos paminta, kenčia, jos gyvybės kraujas liejamas, jos dvasia nešvarios bolševiko rankos gnaužiama.

Lietuvės, lietuviai, budėkit, dvasia stiprėkit, veikite, bet nesnauskite, nes priešas ir mirties ne-

šėjas pasiryžęs mūsų tautą panaikinti, jos vietoje svetimą gaivalą įkurdinti.

Lietuva, mūsų tėvyne, ar tau gi lemta žūti, kaip keno parnašaujama?

Yra mūsų tarpe tokių (bolševikai), kurie džiūgauja, jog Lietuva bolševikinama, maskoliais apgyvendinama, kad ten naikinamas lietuvių vardas, o garbinama Maskva. Jie džiūgauja, jog ten uždėdama mums svetima tvarka, naikinama viskas, kas primintų mūsų dvasią ir mintį.

Kiti mūsų abejingai žiūri į pasaulio įvykius, rūpinasi vien tuo, kad turėtų sočiai valgyti ir linksmai laiką praleisti. Mylintieji savo tėvynę, jos dvasią ir sielą lietuviai liūdi. Bolševiko bijodami, išsisklaidę po visą pasaulį, kad nepatektų sunkion vergijon, lietuviai sielojasi, veikia, kas galima, su viltimi, jog Lietuva savo laiku išsprus iš bolševiko nagų.

Bernardas Brazdžionis

TAUTŲ VIEŠPAČIUI

*Tautų likimo Viešpatie, Tu saugai
Ir žemę jų, ir sienas jų, ir jų likimus,
Po Tavo stogu jos kaip kedro medis auga,
Ir ant bedugnių drąsiai stato sau namus.*

*Ir Tu esi jų skydas jų karionėj
Ir prieglauda jų kritusiems kariams,
Ir plieno užtvanka, kad nepaskęstų kloniai,
Ir žiburys audroj, užgesus žiburiams.*

*Tautų likimo Viešpatie, ir mūsų
Tu glauski tautą po savu sparnu,
Kurs gynei protėvius nuo jungo rusų-prūsų,
Tu būki priebėga ir širdžiai jų sūnų.*

*Tu būki ginklas josios laisvės partizanų
Ir nakčiai stogas jos benamių tremtinių,
Būk šiltas vėjas siaučiant pūgai Kazachstano
Ir sapnas laisvės ir gyvenimo žinių.*

*Po Tavo stogu, Dieve, mūsų viltys auga
Ir nyksta mirtys, kančios, vargas ir skausmai,
Tautų likimo Viešpatie, Tu saugai
Kad į bedugnę nenupultų mūs namai.*

Dabar jūs, Amerikos lietuvių jaunuolės ir jaunuoliai, ką manot ir ką daryti žadat šiuo taip svarbiu mums momentu, kai Lietuvai gresia pražūtis? Į jus kreipiasi bolševiko smaugiama mirties agonijoje tėvynė.

Panašiu balsu į jus šaukiasi visi bet kur esantieji, tėvynę mylintieji lietuviai.

Jeigu Dievas leis bolševiką nugalėti ir jį išvaryti iš visų kraštų, kur tik jis buvo įkėlęs savo koją ir ten inėšęs savo biaurią dvasią, tai tuos kraštus, sykiu ir Lietuvą, turės atgaivinti, atstatyti ir sutvarkyti jaunoji, energingos, kilnios dvasios karta. Prie to atgaivinimo ir atstatymo reikės prisidėti ir jums.

Jūs gyvenat toli nuo Lietuvos; ji jums miglotai vaizduojasi; jūs nepatyrėt jos laukų ir miškų dvelkimo, negirdėję Lietuvos kaime dainuojant, nematėt, kaip Lietuvoj tikintieji bažnyčioj meldžiasi; jums neteko girdėti vyresniųjų nuširdžių pasakų ir pasakojimų. Dėl to kartais jums sunkiau perprasti lietuvišką dvasią.

Jeigu jūsų tarpe yra jaunuolių, kurie myli lietuvių kalbą ir visa, kas siejasi su Lietuva, tai jums mūsų pagarba ir meilė. Jeigu jūsų sielose glūdi Lietuvos meilė, tai ją įgijot ne tiek mokslu, ar knygų skaitymu, kiek iš tėvų, ar senelių dvasios paveldėjimu.

Jums tatau ir tiems, kurie neatsižadėję yra lietuviybės, norėčiau šį tą papasakoti apie Lietuvą, jos gyventojus, jų papročius, kad tuo jumyse sužadindčiau mūsų tėvynės meilę.

Kai bolševizmas žlugs, Lietuva bus jo nusi kračius, teks daug pasidarbuoti jai atstatyti ir atgaivinti. Tėvynė šauks jūsų pagalbos tiek dvasios, tiek ekonomijos srityje.

Lietuvos balsą, be abejonės, išgirsit, bet ar

skubėsit į pagelbą, ar aukosit savo darbą ir jėgas jos naudai, ar plauksit per jūras jos gelbėti?

Noriu jums duoti tos Lietuvos paveikslą, kad ji būtų jums artimesnė, savesnė, suprantamesnė ir brangesnė. Tada jūs greičiau eisite jai padėti.

Paklauskite pasakojimų, kurie nebus kokie moksliški išvedžiojimai, ar nuobodūs išskaičiavimai, bet tik keli bruožai, kurie duos aiškesnį vaizdą tokios Lietuvos, kokia ji buvo prieš karų laikus.

LIETUVIS

Lietuvis — neatsimetėlis mums brangus, jis brangesnis už maskolių, vokiečių, ar kitos kokios tautybės žmogų. Lietuvis skiriasi nuo kitų savo išvaizda, kūno sudėjimu, ypač gi savotišku dvasios veidu. Amerikos lietuvių daugumas suamerikonėjo, persiėmė bendra amerikiečių išvaizda ir būdu. Čia tikrą lietuvių tipą tematysi senenių, iš Lietuvos atvykusių tarpe, bet jų mažai beliko.

Grynas lietuvis yra gimęs ir augęs kaimo atmosferoj, laukų vėjų išbučiuotas, visa siela susijęs su Lietuvos gamta. Jo veidas — ne miesto gyventojų, ne fabriku darbininko, bet Lietuvos miškų, lauko ir gamtos nupieštas. Jo siela nėra mados, miesto papročių, ar vyraujančios pasaulyje dvasios padaras. Jis — Dievo tvarinys su lietuviškąja, ne kita kokia siela.

Didžiausia lietuvių dalis yra žemdirbiai. Žemė, laukai, miškai — jo pasaulis. Bažnyčia — jo doros saugotoja. Pasakos, dainos ir dar savo menas — jos sielos auklėtojai.

Nors Lietuva ir neplati, tačiau turi kelias tarmes, kiek skirtumo papročiuose ir būde, bet joje yra daug bendrų bruožų. Religingumas, gamtos meilė, prie savo žemės prisirišimas ir vaizduotės lakumas — tai bendri jų bruožai.

Lietuvis — švelnus, mandagus ir nuolaidus, tik žemaitis atsižymi tvirtesniu užsispyrimu.

Lietuvių idealizmas, dvasios kilnumas reiškiasi jo pasakose, dainose ir religingoj nuotaikoj.

Lietuviai nespėjo išvystyti savo išvidinių ir išviršinių jėgų, kai pateko į svetimųjų spąstus. Jie ilgą laiką kovojo ir kentėjo po šiaudinių stogu, betgi ištvėrė: nei rusas, nei lenkas, nei vokiečiai jo dvasios nenugalėjo.

Lietuva, tik spėjusi atsikvėpti iš svetimųjų priespaudos, savo menu ir kultūra padarė milžinišką šuolį, taip kad į ją atkreipė dėmesį daugelis svetimųjų.

Brangus lietuvių jaunime, tavyje glūdi mūsų tėvų ir protėvių dvasia, tik ji kiek nuslopinta svetimų kultūros įtakų. Pažink save, suprask ir matyk tavyje glūdint lietuvių sielą.

Jūsų troškimas tebūnie: "Brangioji tėvyne, tu mano idealas ir meilė, gyvuok!"

Jūsų malda tebūnie: "Dieve, gelbėk Tave garbinančią ir mylinčią Lietuvą!"

Amerikas lietuviai, mylėkit Lietuvą, ją gelbėkit, kaip galite, nes ji prieš šį žudomą.

Dr. Zenonas IVINSKIS

Kaip Atrodė Senoji Lietuvių Religija

II.

Atskiros lietuvių kulto sritys ir išvados apie pagonybę

Vaizduojant lietuvių kultą pagal senuosius šaltinius, reikia labai skirti dvi lietuvių pagonybės fazes: ankstybąją pagonybę (pagal šaltinius iki 15-tojo amžiaus) ir vėlybesnę pagonybę, jau deformuotą krikščionybės poveiky (humanistų ir vėlesnių rašytojų žinios).

Jeronimo Pragicio žinios

Bet į tą senųjų ir įdomių šaltinių grupę reikia dar priskirti pas Enėjų Silvijų Piccolomini surašytas Žemaičių apaštalo Jeronimo Pragicio žinias iš 15-tojo amžiaus pradžios. Jis pirmasis pasakoja apie žalčių gerbimą. Kiekvienų namų šeimininkas laikęs žaltį pirkios kerčioje ant šieno. Ten jam būdavo dedama maisto ir aukų, nes tokie žalčiai turėjo būti "namų dvasios". Kitur buvusi įdvasinama ugnis, kurią dvasininkai saugoję, kad neužgestų.

Bekeliaudamas Žemaičiuose, Jeronimas aptikęs gerbiančius saulę ir tam tikru kultu reto didumo geležinį kūjį. Dvasininkai misininkui paaiškinę, jog daug mėnesių saulės nebuvo matyti, nes ją galingas karalius buvęs uždaręs tvirtovės bokšte. Tada Zodiako ženklai padėję saulei, su dideliu kūju jie sugriovę bokštą ir saulę gražinę žmonėms. Todėl tas įrankis, kurio pagalba ji išėjo į šviesą, užsitarnaujas tos pagarbos.

Jeronimas dar surado Žemaičiuose gyventojų, kurie garbinę dvasioms skirtus miškus. Juo aukštesni medžiai, juo didesnė pagarboje buvo laikomi. Miško viduryje augęs ažuolas buvęs galingiausios dievybės buveinė. (Scriptores rerum Prussicarum IV 237).

Šitaip Jeronimas Pragicis, pats buvęs Žemaičiuose, tarp žemaičių pagoniškų papročių mini saulės, žalčių, ugnies ir miškų kultus, kurie vėliau vienu ar kitu būdu dar žmonėse ilgai buvo žinomi. Ypač trys paskutiniai lietuvių dėmesio ir jų pagarbos bei įdvasinimo objektai aptinkami dar 16-tojo ir 17-tojo amžiaus šaltiniuose. Kad žalčiai, pavyzdžiui, dar ilgai buvo gerbiami ir namie laikomi, parodo ne tik vėlesni šaltiniai (Dlugošas, Guagnini), bet ir gana vėlybos versmės iš mūsų tautosakos. Jas yra, be kitko, rūpestingai surinkęs zoologas J. Elisonas. (Mūsų Tautosaka III 84-174).

Vartodamas "garbinimą" krikščioniška pras-

Pasirašiusi

me, Jeronimas paminėjo ir ugnies kultą. Šitą ugnies deginimą reikia suprasti ne kokį nors jos savyje garbinimą. Čia svarbu tai, kad tokį jos įdvasinimą žino ir kiti šaltiniai (Dusbargas, Dlugošas). Medžių bei miškų gerbimas ir jų įdvasinimas, t. y., laikymas dvasios susibūrimo ir lokalizacijos vieta, yra taip pat kitiems šaltiniams žinomas. Tokio tikėjimo reminiscencijų aptinkame taip pat lietuvių pasakose bei dainose.

Ordino kronikose

Daugiau panašių aprašymų, kaip to Žemaičių misininko, nebesutinkame per visą 15-tąjį amžių. Sprendžiant iš per išstisias generacijas besitęsiančių kovų tarp lietuvių ir kryžiuočių, reikėtų manyti, kad ordino riteriai gerai pažino Lietuvą. Jo kronistai galėjo rasti daug progų pamatyti kraštą, kasmet riteriams žygiuojant į pagonių žemę. Bet gyventojų papročius ir tikyba pažinti, tarp žmonių ilgiau nesustojant gyventi, buvo sunku. O pagaliau patys riteriai, kurie būtų galėję savo pastebėjimus ir žinias raštingiems kronistams ar dvasininkams parduoti, vengdavo minėti pagonių burtus ir prietarus.

Užtat vis būdavo tiksliai sužymima visose ordino kronikose, kiek tų "tamsybės ir pražūties padarų" yra krite nuo tikėjimą ginančio kardo.

...ji Lietuvos Nepriklausomybės Paskelbimo Akta, Vasario 16 d., 1918 m.

Todėl per šimtą su viršum metų, net uolūs ir kruopštūs "reizu" Lietuvon registratoriai, kaip antai Meroldas Wiegandas Marburgietis (Prūsijoje), ar magistro kapelionas Hermanas de Wartberge tepaduoda labai atsitiktinių žinučių apie šventus kalnus, šventus miškus, šventas upes, šventus laukus, žodžiu, konkrečiai teįvardina tik tai, ką Dusburgas pirmasis bendrais žodžiais minėjo apie lietuvių gimines prūsus.

Ką sako kronistai Wiegandas ir Hermanas de Wartberge

Tiedu kronistai, panašiai kaip Eilėtoji Livonijos Kronika, kur ne kur mini aukojimus, kraujo (gyvulių) aukas. Po keletą kartų jiedu aprašo ir žmonių aukas — sudegimus ordino riterių (Sr. rer. Pruss. II). Wiegandas dar mini kažkokį šventą vyrą ("sanctum virum") — dvasininką ir šventus namus ("domos sacras") — šventyklas. Bet abu kronistai, dažnai ir smulkmenas minėdami metraščiuose, nė vieno sakinio atskirai neužsimena apie pagonybės turinį, su kuria kovoti turėjo būti kryžiuočių vyriausias tikslas. Apie patį pagonių kultą ordino žmonės, berods, nė žinoti daug negalėjo. Tik taikinguose santykiuose būtų buvę galima gyventojų papročius geriau pažinti. Ir iš tiesų, kai tik prasidėjo tai-

kingos misijos ir uoli pastoracija, ypač jėzuitams atvykus į Lietuvą (16-tojo amžiaus gale), net apie nykstančią lietuvių pagonybę sužinota įdomių dalykų. Kadangi ordinas tokių taikingų misijų nevykdė, todėl vokiečiams ir neteko betarpiškai susitikti su pagonių prietarais ir tikėjimais.

Lenkų kronistas Dlugošas

Prie šaltinių, kurie įdomiai charakterizuoja lietuvių senąjį tikėjimą, reikia priskirti žinomojo lenkų kronisto Dlugošo (1415-80) plačius aprašymus, kuriuose keliais atvejais patiekama žinių atskirai apie Aukštaičių ir vėliau apie Žemaičių gyventojų tikybą.

Pirmiausia Dlugošas akcentuoja ugnį. Ji buvusi laikoma amžinai ir nuolat dvasininkų kursoma bei prižiūrima. Kronistas pirmasis mini dvasininką "Znicz" prie centrinio židinio Vilniuje. Lengva pastebėti, kad tas "Znicz" buvo iškreiptas lietuvių "žynis".

Bet apskritai apie ugnies kultą Dlugošo žinia yra jau kelintoji iš eilės versmė, jei čia dar priskaityti Bizantijos šaltinius. Pavyzdžiui, Konstantinopolio patriarchas lietuvius oficialiai tiesiog buvo pavadinęs "pyrsolatrai" — t. y., graikų kalba "ugnies garbintojai". Nors ugnies kultas

labai išplitęs lietuviuose, tačiau jų ugnies dievybė, t. y., jos vardas nėra Dluogošui nežinomas, kai tuo tarpu, pavyzdžiui, slavų ugnies dievybės Svarog kultas labai stipriai pasireiškė, ir tas Svarog, kaip ugnies dievas buvo garbinamas. Bet nuostabu, kad pas tuos ugnį meldžiančius slavus nieko nežinoma apie amžinąją ugnį, kuri lietuvių kulte sudaro vieną iš ryškiausių bruožų, Dluogošo kelis kart užakcentuotą. A. Brueckneris ir daro išvadą, kad lietuviuose ugnies židiniai buvo kūrenami Perkūno, bet ne pačios ugnies garbei. Šitie vieninteliai Perkūnui skirti "ugnies aukurai" ir davė progos sudaryti lietuviams charakteristiką "pyrsolatrai", nors jie tokiais nėra buvę.

Dluogošas mini medžių kultą ir šventus miškus, kuriuose nei medžiai, nei žvėrys neliečiami. Tokį mišką geležimi (kirviu) paliesti baisu ir nuodėminga. Kronistas pirmasis iškelia žmonių samprotavimus, jog jei kas įžengdavo į tokį mišką, būdavo dvasių smaugiamas arba už bausmę nustodavo akies, išsisukdavo sąnarį, ranką, koją. Tik avinų ir veršių aukomis toks žmogus te galėdavęs susigražinti sveikatą.

Dluogošas, kaip ir Jeronimas Pragietis, aiškiai užakcentuoja gerbimą gyvačių bei žalčių, kuriuos jis vadina lotyniškai aspides, serpentes ir viperas, atskirai žalčių neišskiriamas.

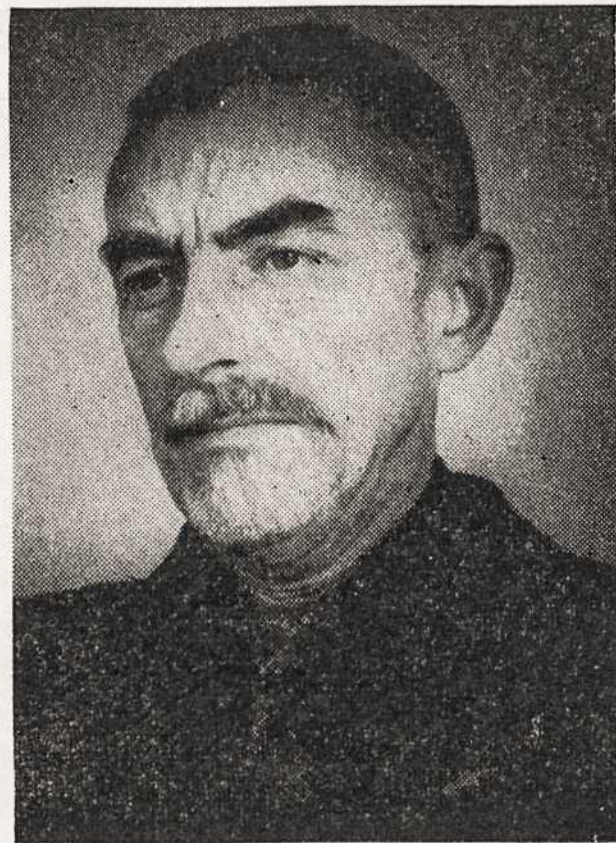
Kronistas apie žalčius išsitaria, jog juose, žmonių manymu, gyvenusios ir slėpusiosios dievybės. Jie buvę lyg penates dii, namuose laikomi, pienu maitinami, ir jiems buvę aukojami gaidžiai.

Dluogošas apie vėlių kultą

Pagaliau Dluogošas mini visai naują dalyką, būtent, vėlių kultą ir joms dedamas aukas. Lavonai buvę deginami drauge su arkliu, jaučiu, karve, balnu, kamanomis, ginklais, drabužiais, diržu, žiedu, brangiais indais ir kitais daiktais, nesigailint nei aukso nei sidabro. Tai patvirtina eilė kitų šaltinių, lygiai taip pat ir kronisto teigimą, kad po karo būdavo sudeginamas vienas iš žymesnių belaisvių. Įdomi yra jo pastaba, padedanti išaiškinti alkakalnių arba alkviečių (įdvasinamų kalnų su miškeliais) paskirtį. Tam tikruose miškeliuose, mūsiškai alkuose, būdavo židiniai-ugniavietės, paskirstyti kaimais, šeimomis bei namais. Tuose židiniuose lavonai su viskuo būdavo sudeginami.

Apie šventes

Be šitų keturių svarbiųjų kultų Dluogošas mini dar iki tol niekeno neužfiksuotų įdomių dalykų. Jis kalba apie rudens — spalio mėn. pradžios šventes. Tuose miškeliuose jis mini apie atitinkamas apeigas, kurios atliekamos derlių nuėmus. Į tas šventes gyventojai atvykdavo su šeimomis. Aukojant jaučius ir avinus tris dienas buvę puotaujama ir geriama, šokama ir žaidžiama.

Prof. S. Kolupaila

Prof. Dr. Inž. Steponas Kolupaila, keturis su virš metų išgyvenęs tremtyje Vokietijoje, prieš Kalėdų šventes atvyko į USA katalikų universitetą.

Nors Dluogošui galima prikišti netikslumų aprašant politinius Lietuvos ir Lenkijos santykius, tačiau šališkai rašyti, ką nors iškreipti ar nutylėti apie religinius lietuvių pagonių papročius jie negalėjo turėti jokio intereso.

Dluogošas apie žemaičių pagonybę

Todėl vertos yra dėmesio taip pat ir Dluogošo pastabos apie žemaičių pagonybę. Tiesa, kas ten apie žemaičius kalbama, maža kuo skiriasi nuo aukščiau minėtų duomenų. Kronistas, pvz., vėl mini ugnį, kuri ir čia taip pat laikyta šventa ir amžina. Ji deginama, nuolat kurstoma, prie Nevėžio aukštame upės kalne. Apie miškus Dluogošas vėl rašo, kad juose buvusios dievų buveinės (habitacula). Tokiuose šventuose miškuose niekas nedrįsęs malkų rinkti ar medžioti, nes ir juose gyvenantieji ar patekusieji paukščiai ir žvėrys buvo laikomi šventais ir neliečiamais. Čia vėl priminta: kas tokius miškus ir jų žvėris bei paukščius naikindavo, tas išsisukdavo rankas ir kojas. Tokiu būdu tikybinės lietuvių pagonių pažiūros saugojo tam tikrus miškus ir jų gyvulius bei paukščius nuo naikinimo. Tai buvo anų laikų savotiški gamtos rezervatai. Juose geriau galėjo būti apsaugota vietos fauna nuo išnykimo, negu dabartiniuose griežtų įsakymų kelių rezervatais paskelbtuose plotuose.

Dluogošas, pvz., papasakoja, kaip žemaičiai labai nustebę, kad lenkų kareiviams, kurie jų šventą miškelį per krikštą iškirto, nieko neatsitiko. Tuo tarpu jiems dažnai kas nors nutikdavo.

(Bus daugiau)

Schw. Gmuend, 1948.VII.25.

LIETUVIŲ KALBOS KERTELĖ

Su šiuo numeriu pradėdame "Vytyje" lietuvių kalbos skyrelį. Jo turinys nėra griežtai apribotas; tarpais čia pasitaikys teorijos žinelių, bet pirmutinė jo paskirtis turėtų būti praktiniai dalykai.

Amerikos lietuviams tenka susidurti su nemaža įvairių klausimų, kai reikia kalbėti mūsų tėvų kalba arba ką nors parašyti. Kartais, žiūrėk, koks mažas dalykėlis pasipainioja ir sutrukdo išreikšti mintį lietuviškai. Kartais vėl abejoji, ar čia teisingai pasakei, ką norėjai. Pasitaiko ir kitokių kliūčių.

Mūsų nuomone, svarbiausia tų kliūčių priežastis — nenoras arčiau susipažinti, pasimokyti lietuvių kalbos. Labai dažnai esame patenkinti tuo, ką žinome, o pasitaiko ir tokių, kurie numoja ranka į lietuvių kalbą: kam jiems jos reikia!..

Nesikreipiam į pastaruosius: juk visados randam tokių, kurie ne tik savo tėvų kalbos ir žemės išsižada, bet kurie numoja ranka ir į savo tėvą ir motiną. Tokių niekas nelaiko gerais žmonėmis.

Bet tie, kuriems rūpi lietuvių kalba, kuriems yra brangus tėvų žodis, turėtų stengtis geriau jo pramokti. Neužtenka tenkinantis vien tuo, kad gali šiaip taip susišnekėti. Daug gražiau, kada žmogus vartoja gerus žodžius ir taisyklingai savo mintį pasako, ir kada jo kalba gryna.

Jūs gal tarsite, kad nėra progų išmokti.

Bet tik pasižvalgykite, kiek "mokyklų" turite lietuvių kalbai. Pirmiausia tai jūsų tėvai. Jų kalba nevisados bus kaip iš knygų, bet tai bus sveika lietuvių kalba, jeigu tik jie neprikaišios per daug angliško žodžių su lietuviškomis galūnėmis. Toliau jūs galite griebtis gramatikų, žodynų, skaityti lietuviškus laikraščius, knygas, lankyti kursus, kalbėti lietuviškai susirinkimuose ir savo tarpe. Visa tai bus mokykla, kuri jus lavins. O progų šiuos dalykus pasiekti netrūksta: turim ir knygų, ir laikraščių, ir bet kurioje vietoje nesunku surengti lietuvių kalbos kursus.

Žinoma, išsyk niekas nepasijus kalbą daug geriau lietuviškai. Bet pamažėle, einant laikui, patys pamatysite, kad kalbate jau daug laisviau, gražiau ir drąsiau. O kai sėsitės rašyti, jau jums nebus taip sunku savo mintį išreikšti, jau nepasitaikys tiek abejonių, kokią raidę čia rašyti, ir kur tas nosines uodegėles pridėti.

Aišku, tai pasieksite, jei domėsitės, stengsitės ir dirbsite. O jei nė piršto nepakelsite, jūsų lietuvių kalba bus menka, apsamanojus, svetimų žodžių prisivėlus, sudarkyta ir negraži.

Domėkitės šiuo skyriumi. Atsiųskite klausimų — ar iš viso apie lietuvių kalbą, ar kuriuo praktišku dalyku, teiraujantis kurio žodžio vartosenos, ar išsireiškimo, ypač iš tų dalykų, su kuriais dažniau tenka susidurti.

Šis kalbos skyrelis tegul būna ne vieno kurio žmogaus, bet visų jūsų. Juo domėdamiesi, jūs jį padarysite įvairių ir parodysite, kad lietuvių kalbos dalykai iš tikrųjų jums yra brangūs.

Visi stokime į talką aplink šią kalbos kertelę.
R.

REDAKCIJOS PASTABOS

"Vytyje" nuolat randame naujų bendradarbių. Kai kurie iš jų yra pirmieji lietuvių tautos žmonės.

Antai, neseniai buvo įdėtas Vydūno straipsnis, specialiai "Vyčiui" parašytas. Vydūnas yra vienas žymiausių vyrų lietuvių raštuose.

Anksčiau buvome gavę straipsnį iš M. Krupavičiaus, kuris vadovauja Lietuvos laisvės kovai. Džiugu buvo, kad tiek darbų turėdamas, jisai sutiko mums parašyti.

Ši didį kovotoją iš visos širdies sveikiname, dabar atvykusį kuriam laikui į Ameriką Lietuvos vadavimo reikalais.

Skaitėme raštų, kuriuos mums davė žymūs poetai — J. Aistis, M. Vaitkus, Brazdžionis ir kiti. Vieną straipsnį gi buvo atsiuntęs Lietuvos partizanas, iš tėvų žemės pasiekęs Europą ir gal jau vėl grįžęs savo tėviškėn kovoti dėl jos laisvės.

Uoliai bendradarbiauja mūsų istorikai — Dr. A. Gervydas, S. Sužiedėlis, A. Šapoka ir Dr. Z. Ivinskis, kurio straipsnis apie senovės lietuvių religiją yra svarbi studija.

"Vyčiui" į talką atėjo mūsų spaudos veteranas Dr. K. Urbonavičius-Kmitas. Nuolat džiaugiamės kun. J. Jutkevičiaus, kun. S. Railos, Miltono Starkaus ir kitų raštais.

Bendradarbių tarpe turim prof. K. Pakštą, Dr. J. Prunskį, kun. L. Andriekų, Dr. J. Grinių, rašytoją N. Mazalaite.

Šiame numeryje apie Lietuvą straipsnį parašė kun. W. Pakutka, lietuvis, kuris dėsto filosofiją Marywood kolegijoje, Scranton, Pa. ir yra paviestas diecezijos laikraščio "The Catholic Light" redakcijos nariu.

Dažnai "Vyti" raštais sušelpia mūsų pirminkas Boley.

Toli gražu tai dar ne viskas — turime ir daugiau gerų savo bičiulių. Kituose numeriuose rasime naujų vardų.

Jie "Vyčiui" pateikia įdomios ir vertingos medžiagos.

From the Asst. Editor's Desk

Lietuvos Vyčių organizacija, savo globėjo šv. Kazimiero šventės proga — kovo 4 d., sveikina visus Kazimierus; dvasios vadus, garbės ir bendrai organizacijos narius, bei savo skaitytojus.

The sixteenth of this month marks the 31st anniversary of Lithuania's Independence. As members of the Knights of Lithuania it is our aim to acquaint the American public with the accomplishments, history and struggle of the Lithuanians. It is our most sincere hope and wish of all liberty loving Lithuanians to regain the full and complete independence of Lithuania.

Under the banner of the Atlantic Charter, the Four Freedoms and the aims and ideals of the United Nations, we feel confident that right and justice will prevail.

On this Thirty-first Anniversary of the Declaration of Lithuania's reborn independence, may we pause for a moment and do some serious thinking!

In the January issue of THE MARIAN, there appeared an article entitled "Friendly Knights". Our president, Joseph Boley, the writer of the article, describes the Knights of Lithuania organization and its activities in the Lithuanian communities throughout the country.

Mr. Joseph B. Laučka (C-41, Brooklyn, N. Y.), former secretary of BALF and present secretary of the National Catholic Resettlement Council, New York City (Lithuanian division), was in Boston to help process 44 Lithuanian displaced persons who arrived at the Commonwealth Pier, January 17th, on the SS. Marine Flasher.

For the past year we have been unusually fortunate in having for our lineotypist of VYTIS a Lithuanian displaced person who had spent some time in Germany, Vytautas Gurka. He and his family are orienting themselves very well and blending to the Lithuanian American life very beautifully.

ATTENTION DISTRICT AND COUNCIL RITUAL COMMITTEES: There appears in this issue an English translation of the K. of L. Ritual rules. Set this issue aside, to be referred to in your Ritual work.

This office would appreciate receiving regular copies of all publications and bulletins published by individual councils, to be placed in our archives.

The Baltic American Society of New England, composed of people with a Lithuanian, Latvian

or Estonian background at its annual meeting held at the International Institute, 190 Beacon St., Boston, Mass., elected its new officers who are headed by Mrs. Bernice P. Cleveland, of Lithuanian background. This organization has been acquainting the non-Baltic peoples with the culture, folklore and continued struggles for independence of Estonia, Latvia and Lithuania.

Anthony Gaputis, Chief Parachute Rigger of U. S. N., after being at Panama Canal for some time, has returned to Boston with his wife and son for a brief visit. In a couple of months they will be leaving for Baltimore, Md. Both Anthony Gaputis, former national vice president, and his wife have been active K. of L's for a number of years and still maintain their membership in South Boston Council 17.

Joseph Matachinskas, former national trustee of K. of L., was recently elevated to be head of three departments in the White Fuel Co. As a young married veteran of World War II, he is certainly advancing himself in the business field. Besides studying evenings, Joe Matachinskas is chairman of Lithuania Affairs Committee in the New England district.

Lithuanian classes, sponsored by the South Boston Council 17, are being attended by a goodly sized group of interested members. The instructor is Mr. Lapinskas, a D.P. and staff member of "Darbininkas".

During the holidays, at the International Institute of Boston several K. of L. members participated on the Christmas program — Alice Plevack, solo violinist, Gilbert Gailius, solo accordionist, and the Lithuanian Folk Dancing group under the directorship of Mrs. Ona Ivaska. They gave a wonderful performance.

The K. of L. Calendar now appears regularly in the VYTIS.

We extend our sincere sympathy to Mike Petkus (pres. C-96, Dayton, Ohio), on the death of his beloved mother.

DETROIT IS NUMBER 4! After the generous contributions sent in to the organization's treasury by Waterbury (7), Dayton (96) and Pittsburgh (19), who follows through but Detroit, with a beautiful little check for \$100! At a time when the organization's treasury is almost a thousand dollars smaller than at convention time, such fraternal cooperation as shown by Council 102 and by Councils 7, 96 and 19 is indeed appreciated.

Oficialus Skyrius

RITUAL NEWS

St. Casimir's Day comes on March 4th this year, the anniversary of our Patron Saint. Customarily each council plans to celebrate this day by receiving Holy Communion on the Sunday nearest that day "In Corpore" followed by a communion breakfast. In recent years councils have taken the opportunity afforded by these gatherings to make presentations of Third and Fourth Degree medals and certificates to the successful candidates. It is an opportune time to make these presentations since many parishioners make it a point to attend the communion breakfast and to see our youth in their glory.

We of the Supreme Ritual Committee, look for great activity in degree work this year and hope to have every member enrolled in his or her duly earned degree. The committee has made a summary translation of the requirements of the four degrees hopeful that it will stimulate interest in those members who have difficulty in understanding the requirements published in the official ritual manual which is in Lithuanian. The Ritual Rules as published in our Supreme Ritual Manual, in Lithuanian, remain as the authority in K. of L. Ritual Degree work.

First Degree

1. A member is enrolled in the First Degree upon his initiation into the organization, which is recorded with the Supreme Ritual Secretary.
2. Each candidate for the degree must recite (a) The Apostles Creed — "Tikiu į Dievą Tėvą" in LITHUANIAN; (b) Pledge allegiance to the United States of America; and (c) Sing the Lithuanian Hymn — "Lietuva, Tėvynė Mūsų".

(The council Ritual Secretary shall forward completed degree application blanks to the Supreme Ritual secretary FORTHWITH)

Second Degree

1. Nine months' membership in the First Degree qualifies one for application to receive the Second Degree.
2. A candidate must answer successfully five out of ten questions propounded by the Examining Committee. These questions shall concern Lithuanian and K. of L. history and the K. of L. Constitution.

(A candidate failing in his first examination may apply for re-examination at any future date. A Ritual Instruction Committee consisting of at least two members appointed

by the council president with the advice of the spiritual director shall prepare all eligible candidates for this degree. The Supreme Ritual Committee will furnish all needed material to the council Instruction Committee)

Third Degree

1. Membership in the Second Degree for a minimum of two (2) years is required by every applicant to the Third Degree.
2. Each applicant must have fulfilled at least

TWO of the following requirements:

- (a) Enrolled at least ten (10) new members into the K. of L. who remained as members at least one year.
  - (b) Held the office of president or secretary or treasurer in his council for at least 18 months.
  - (c) Held the office of vice president, or trustee, or any other elective office in the council for a total of at least 30 months.
  - (d) Organized or revived a dormant council which remains active for at least one year.
  - (e) Supervised the presentation of at least three (3) plays or theatricals either in Lithuanian or English for the benefit of the K. of L. or your parish.
  - (f) Actively taken part in at least five of the presentations mentioned in (e).
  - (g) Organized and directed a sports activity within the K. of L. for at least two full seasons.
  - (h) Held active membership on at least ten (10) committees either in his council, his district, or the Supreme Council.
  - (i) Actively engaged in sports activities for his council or district for at least (3) years.
  - (j) Organized or directed a council or church choir for at least two years.
  - (k) Active membership in a council, district or church choir for at least three years.
  - (l) Submitted at least ten (10) council news or other articles which were published in the VYTIS.
  - (m) Membership in the K. of L. for at least ten (10) years.
3. Each applicant duly certified as qualified to take the Third Degree must be able to successfully answer ten (10) out of twenty questions propounded by the district Ritual Committee.
  4. A fee of three dollars must accompany the ap-

plication of each candidate for which a medal and certificate will be issued to the successful ones. The fee will be returned to the unsuccessful candidates.

5. The district Ritual Committee may make further investigation of the candidates' fitness to hold the Third Degree as it deems necessary.

(In the event that a council is located in a locality where a district Ritual Committee is not organized the Supreme Ritual Committee should be contacted).

Fourth Degree

1. Membership in the THIRD DEGREE for a minimum of three (3) years is required of each candidate for the Fourth Degree.
2. Each applicant must have fulfilled at least one
  - (1) of the following requirements:
    - (a) Active membership as an officer of the Supreme Council for at least two (2) years having rendered annual reports of his stewardship at each K. of L. national convention.
    - (2) Active on one or more elective national convention committees for at least three (3) years.
    - (c) Active membership in the Supreme Council for one (1) year and having held membership on a national elective committee for a period of two (2) years and having rendered accepted reports to each national convention.
    - (d) A member having held regular classes on the Lithuanian language or Lithuanian history or Lithuanian literature for not less than three seasons (a season consisting of at least six months).
    - (e) Organization and direction of a Knights of Lithuania junior group for at least three years.
    - (f) Coaching or managing a council or district sports activity for at least six (6) years or actively participating in sports for at least ten (10) years (activity — K. of L. council or district).
    - (g) Directing a council or district or church choir for five (5) years or actively participating in a council, district or church choir for at least eight (8) years.
    - (h) Organized or received (with assistance) five K. of L. councils which remained active for at least one year.
    - (i) Authored at least ten (10) Lithuanian articles or editorials (not including correspondence or official announcements) which were published in the VYTIS.
    - (k) A member who through his accomplishments, works, attainments and writings

has elevated the Lithuanian name and has brought honor and recognition to the Lithuanian people.

- (1) Member in good standing for at least twenty years.
3. Each applicant must submit his qualifications for the Fourth Degree to the Supreme Ritual Committee setting forth in detail the conditions under which he qualifies for the degree.
4. A fee of \$5.00 must accompany the application of each candidate for which a medal and a certificate will be issued at the invocation.
5. Supreme Ritual Committee may make further investigation of the candidates' fitness to hold a Fourth Degree as it deems necessary.

Anthony J. Young, Chairman
35 Hunnewell Ave.,
Brighton 35, Mass.

●
Malonu buvo gauti Kalėdų sveikinimus nuo Hanau Moksleivių Ateitininkų.

●
The Dayton (96) council is to be congratulated for remembering our unfortunate brothers and sisters in D.P. camps with a \$25.00 Christmas gift to BALF.

K. of L. CALENDAR

FEBRUARY 20, 1949 —

N. E. District K. of L. Bowling Tournament —
Huntington Ave. Bowling Alleys, Boston, Mass.

FEBRUARY 26, 1949 —

So. Worcester, Mass., Council 116, Dance for
Benefit of Supreme Council.

MARCH 6, 1949 —

N. Y. - N. J. District St. Casimir's Day
Observance, meeting and leadership forum.
Host — New York (12).

MARCH 13, 1949 —

Philadelphia (3) St. Casimir's Day
Observance.

APRIL 23, 1949 —

Elizabeth, N. J., Council 52, Dance.

APRIL 23-24, 1949 —

N. E. District K. of L. Annual Convention.
Host: South Boston Council 17.

APRIL 30 — MAY 1, 1949 —

Ohio-Michigan District Convention. Host:
Dayton (96).

MAY 7, 1949 —

Great Neck, N. Y., Council 109, Dance for
Benefit of Supreme Council.

Chicago, Ill. COUNCIL 5

At our January meeting, the following new officers and committee members were elected to guide us through 1949: Edward Lukosaitis — president; Edmund Daugird and Loretta Kushka — vice presidents; Jeanette Gaudauskas — secretary; John Lebezinskas — treasurer; Al Planchunas — fin. secretary; Ben Lenkart, sgt.-at-arms; Loretta Kushka and Edward Lukosaitis — district delegates; Loretta Kushka — Lithuanian Affairs Committee; and Lucille and Virginia Yucius, cor. secretaries. We are looking forward to great activity in our community with such members heading the council.

At the close of the meeting, a customary social followed with Phyllis and Bruno in charge.

We are happy to greet Helen Zimmer and Ben Nauseda who joined our council.

We extend our best wishes to Shirley Sanders who wed Richard Dicks last month, also Eleanor Macekonis who is to be married to Joseph Donahue in May.

Bowling has again taken the spotlight in sports. We bowl each Sunday afternoon. Come and cheer us!

"Lu" and "Gin"

Chicago, Ill. COUNCIL 112

Though the streets were as slippery as highly polished glass, the hardy members of Council 112, about forty of them, arrived at the annual Christmas party, Entertainment included games, dancing, carols and lots of delicious food planned and prepared by the newly-married Yuknises, Dutchie and Andy. Fun? But, yes!

Chicago had sunny resort weather during January and there wasn't enough ice and snow but an ice-skating party was arranged and enjoyed at an indoor ice-skating rink, the Chicago Arena. Later in the evening many bruised skaters relaxed over epicurean Italian dinners at Toscano's Restaurant.

With the advent of the New Year, came the election and installation of

new officers including: Al Leberes — president; Dominick Yocius, — vice pres.; Augusta Gudas — rec. secretary; Gloria Cibulskis, — cor. secretary; Valerie Sarokas — fin. secretary; and Agnes Saucunas — treasurer. Best wishes to our executive board.

Lithuanian Affairs Committee is continuing under the able leadership of Sylvia Raczkus and Gus Gudas, co-chairmen. They have adopted a program of promoting Lithuanian culture and traditions at regular meetings by having guest speakers and presentations. Several packages already have been sent to Europe from the "kitty" collections taken up at our meetings. Recipients have been grateful, showering committee members with letters and publications. Assisting Sylvia and Augusta are Gloria Cibulskis and recent arrivals from Europe, Walter Mantrimas and Alphonse Bartkus.

Council 112 welcomes our newest members — Rev. Peter Cinikas M. I. C., Aldona Alizauskas, Don Baubkus, Albert Kazunas, Lucille Kilkus, Beverly Lekis, Helen Sandom, Vic Shebelski and John Stoskus.

HoniLam'

Philadelphia, Pa.

COUNCIL 3

EXTRA! Philadelphia Council 3 reporting with news again.

May I open our column first by wishing all Knights of Lithuania a prosperous and Happy New Year in 1949 and that it will continue to flourish in the coming year.

Elected officers for 1949 are: Pres. — Joseph Janulaitis, Vice-Pres. — Edward Lusionis, Secretary — Helen Shields, Financial Secretary — Anastasia Grebloski and Treasurer — Frances Nash.

Helen Shields is doing a grand job for the K. of L. as our Supreme Council recording secretary. We might add that she writes and talks Lithuanian fluently. There's never a time when she doesn't converse in Lithuanian.

We congratulate Agnes Mazeika on her engagement. We anticipate a real Lithuanian wedding in the near future!

To all those who wrote in letters to the Philadelphia Bulletin and Inquirer, we'd like to inform you that your letters were recognized. Keep sending those letters because they are appreciated immensely when they come all the way from Worcester and Dayton.

At our first meeting in the New Year Professor Salys, one of the instructors at our Monday Lithuanian classes, gave us an inspiring talk on K. of L. prestige. He urged us to work hard and look boundlessly for new members, to be loyal to our club, and to apply ourselves to the small duties given to us.

Making decorations for our dance really brought a grand get-together at the Grebloski home. J. Janulaitis, E. Lusionis, E. Valavicius, E. Lukosuis, Stacy-Mary-Lucy Grebloski and G. Stesalonis (prospective member) were those present. Everyone worked hard, but let me tell you it was a hilarious evening with Eddie Valavicius giving HIS own imitations of Opera and Bette Davis.

We welcome our two members who rejoined — Joseph Jakstis and Joseph Utkus. Mr. Utkus I really think your jokes are funny.

A party was held last month for the Lithuanian class members. Among those present were Father Raila, our spiritual advisor, Mr. Mingela, Mr. Dantis, students and Vyčiai.

Where has one of our members disappeared? We mean Tony Ringaila.

Incidentally, what is Helen Shield's method in securing news? I'd be an excellent reporter with her guidance!

We wish to thank Marie Janulaitis (Lithuanian student) Edward Ramoska and Helen Bigenis for their grand help making preparations for our recent party. Eddie worked very hard. Wonder what kept him going?

Glancing from the corner of my eye I noticed Theresa Jozaitis and Antionette Anona roaring over a joke which they repeated on and on. Lots of laughs, Huh?

We resolve to work twice as hard this year in gaining new members and assist the national officers in all their endeavors.

Stacey

Maspeth, N. Y.

COUNCIL 110

We wish to thank all the district councils for helping us make a success of our dance held January 8th, and hope that we may reciprocate in the future.

Our January meeting found us full of enthusiastic plans for 1949. Ex-Pres. Emily Razickas swore in the newly-elected officers. They are: President — Walter Wezwick; Vice President — Anthony Razickas; Treasurer — Al Wezwick; Recording Secretary — John Shields; and Financial Secretary — Nellie Karp. We know that they will do a wonderful job!

Read next month's column on the report of our annual Honors Committee Social and who was chosen as the outstanding member of 1948! ...

Emily

Cleveland, Ohio

COUNCIL 25

The Christmas party held for our bowlers at the Republican Hall was a great success. Everyone had a good time including Santa Claus who I hear had loads of fun playing "spin the bottle".

To help along our membership drive, \$5.00 was donated by one of the members. The person who brought in the most new members was to receive a prize. Both Mary and Alex Mikelonis sponsored six new members each. Congratulations. Even if the membership contest is over let's not forget we still need new members. Those who joined to date are: Ed Alexander, Al Bendokas, Anne McConville, Connie Presnik, Frances Machuta, Gene Kuncaitis, Mr. and Mrs. John Brazis, Sr., Ruth Brazis and Al Geceivich. C-25 extends a hearty welcome to all.

The following were elected to new offices: Joseph Baltrus — pres.; Nellie Arunski — vice pres.; Mary Trainey — sec'y.; John Brazis, Jr. — fin. sec'y.; Geo. Brazis — treas.; Dorothy Venslovas and Mary Susin — trustees; Andy Paulshus — sgt-at-arms. Correspondents remain the same: Marian Derencus, Joseph Sadauskas and A. Damosis. Let's all co-operate and make their term of office a successful one.

Santa Claus played cupid in our council and pierced his arrow through Adele Zupka and Ed Tannor. Congratulations. Adele is on team 1 in the Bowling League.

Mike Kubalavic's team is still retaining first place thanks to Len Visconi. All eyes are on the prize money to be given at the close of the season. There are still 14 weeks left. Have you noticed the "curve ball" that Mary Susin has develop-

ed. Maybe it's from carrying that load... Huh! Santa.

Thanks to everyone who contributed towards making Christmas a happy one for a D.P. overseas. John Brazis and Joseph Baltrus, our president are sojourning in New York City. We are glad to hear Mrs. Kuza is feeling better...

Blondie

New York, N. Y.

COUNCIL 12

Although we are well into the new Year, our council wishes to extend its neighbors and compatriots happiness and prosperity throughout the New Year!

Let's reminisce a bit! Our retiring president, Ed Samulenas, relinquished his gavel to the newly-elected Larry Janonis. Larry is well known in our district for his excellent work on the Sports Committee. On the Executive Board are Betty Kcsenaitis and Frances Baskis, being elected as secretaries. Last year they filled the unexpired term of Hank Kolesk because of illness and George Yatkauskas whose studies took him away from active duties. Vincent Yatkauskas is now our 1st vice president and our unanimous choice for treasurer is Steve Motvidas (financial genius). Last year's Board did an excellent job; our 1949 officers promise to do likewise.

Larry Janonis' first official duty as president was to give an opening speech at our New Year's Eve Dinner held at the church hall. This he did well. The success of the evening can be attributed to the hard work of the Arrangements Committee and to the par excellence cooking of Mrs. Kaleda. Among our guests present at the dinner were: Emily Razickas, president of Maspeth council and her equally charming sister Terry who was home for the holidays, Frank Yasilonis of Jersey City, 1st Lieut. Henry Bunis, our stalwart warrior, who journeyed from West, and of course, we were happy to see Hank Kolesk. Too bad he can't be stationed a bit closer to New York. (Have to talk to Harry about that!)

The past year saw some incurions into the ranks of that viscious circle within our circle, the BACHELOR'S CLUB. It's president, Tony Vernickas, was smitten and by the time this goes to press, he will have taken a wife from Linden, N. J. The prediction of the Bachelor's Club is that the marriage will not last more than sixty or seventy years!

Another love-bitten member, Walter Markunas, after paying court (Bronx style) to his gal Olga, made his final vow on November 26th.

Others who were married during 1948 were Ed Samulenas and Hank Bunis. Best wishes to you all.

The "Tiny-Tot" Division of the council saw two new arrivals during 1948 — Peter and Ann Garbincius were blessed with a boy and Charles and Barbara Pupelis were blessed with a girl.

SPORTS REVIEW:

The stalwart Keglars, — pin busting demons representing Council 12, are battling furiously to keep out of the last place in the district's bowling tournament.

In any event, the players manage to uphold the spirit of good fellowship so typically displayed in our council. Our bowlers are still raving about the wonderful reception accorded them in Elizabeth on the night of the big snow.

One of our members, Yank Yatkauskas, will be leaving our midst to continue his studies at the University of Maryland. Johnny Bell, our budding engineer, is still burning the midnight oil at Brooklyn Polytechnic Institute. Speaking of the Bell family, what's happened to Brenda? We haven't seen her lately.

Still another scholar of ours is Willie Kaleda who is studying psychology evenings at the NYU. Eldy Simulinas in the very near future intends to invest in a Massachusetts business. All the girls in Massachusetts may take notice that our ex-Paratrooper Eldy is tall, ambitious and eligible. (Especially since New Year's Eve!)

Sylvester Surowitz was missed at our recently held party. However, he was busy working at his new Bar and Grill out Secaucus Way. Hope it's a prosperous year for "Silver".

What's the use — after a lay off of several years, our Vincent Yatkauskas dropped into the bowling alleys and in spite of his unorthodox style, scored 171. Just goes to show what lack of practice can do to you.

BOOK DEPARTMENT:

The best seller of recent months has been Lloyd Douglas' "The Big Fisherman". The final days of Our Lord on this earth are vividly portrayed by the literary style of the author of "The Robe". The supernatural aura that surrounded the story of "The Robe" is replaced by an even more intriguing reality of the influence of Jesus on those who met Him in His wanderings through Palestine. We highly recommend you read this book.

RADIO DEPARTMENT —

Listen to Jack Stukas' new program each Wednesday evening, 5:30 p.m. Mr. Stukas' short talks in English on Lithuanian history, language and customs help bolster the cause of Lithuania's independence which we hope will be regained.

Kavaleriai

Elizabeth, N. J.

COUNCIL 52

The merriment and din of the Yuletide has passed, and everybody has just about returned to normal living. Our members are wide awake again and hope to stay that way till Sept.—convention time. The various committees are working diligently towards a successful national convention. We're still inviting ideas and suggestions from other councils. Please send them to Knights of Lithuania, 269 Second St., Elizabeth, N. J. Ačiū.

BOWLING

Our four teams are doing their utmost to be tops at the end of the current bowling season. The competition is keen and the sportsmanship is grand. We are friendly enemies on the field of battle but we always remember:

God and Country is our motto,
Proud Knights of it we are,
Stand by and protect it
With all our loyalty.

THIRD DEGREE RITUALS

At a recent meeting we had the exemplification of the Third Degree. Helen Pinkin was the sole recipient of this honor. On that occasion we were honored to have with us Joseph Boley, our national president, who was chairman of the Examination Board. Also present were Joseph Kasper, national and district vice president, and Josephine Adams, secretary of the New York — New Jersey District. The simple dignity of the Ritual impressed all those who witnessed it. There were many Third Degree members present during the ceremonies. Joseph Boley, Joseph Kasper and our spiritual advisor gave brief talks explaining the meaning and purpose of the degree.

We hope that the other members who are entitled to the honor of this degree will soon receive it.

HITS AND MISSES

Professional decorators could not have done a more beautiful job in decorating our church for the Xmas festivities than did our own Sisters. When it comes to decorating or making a stable look like a palace, just hand the job over to the good Sisters of SS. Peter & Paul. Beautiful, exquisite, superb. Hats off to Peggy Merrit, Rose McKeon, Ann Baronas and Charles Oskutis for their excellent management of our Xmas Party. All joined in the singing of Carols. Mighty nice harmony. New talent was uncovered. Joseph Boley, Joe Kasper, Prof. Joseph Zilevičius and Father Kasper make a melodious quartette, that is now available for any occasion.

What members are eligible for the Fourth Degree in our council and rightfully deserve it?

COMING EVENT

Our Spring Dance is scheduled for Saturday, April 23, 1949, at Liberty Hall. Members and friends are cordially welcome to attend this gala affair.

The Scribe

MISS HELEN PINKIN

Miss Helen Pinkin of Elizabeth Council 52, Knights of Lithuania, was recently bestowed the 3rd degree medal. This distinction comes to her after a long and active membership in the K. of L. She played an important part in the reorganization of Council 52 in 1937. Prior to that she distinguished herself as a Junior Knight. At various times she served as president, secretary and vice-president. For a time she was correspondent for the New York — New Jersey District, where she also held the office of vice president; she is currently a trustee of the district.

Her record of service in Council 52 is outstanding. She has served on numerous committees and promoted the ideals of our organization by her zealous example. Miss Pinkin is a real credit to Council 52 and to the Knights of Lithuania.

South Boston, Mass.

COUNCIL 17

Our monthly meeting was held January 9th at the clubrooms with Joseph Matachinskis presiding due to the fact that our president, a naval Reserve officer, was taking a cruise down Bermuda. During the meeting Mr. A. Armelis, a recent D.P. from Germany was introduced to our members. After some discussion on St. Casimir's Day program, Lithuanian Affairs, monthly socials and other business, the meeting was adjourned and refreshments were served.

Lithuanian classes under the lea-

dership of Mr. Lapinskas are being held each Wednesday evening at the K. of L. clubrooms. All members who are attending the class find them to be most interesting and educational. Anyone who is interested in learning or brushing up on his Lithuanian has an opportunity to still join these classes.

Don't forget the district convention to be held in South Boston, April 23 and 24th. Our committee is working diligently to make it a success from both the business and social points of view. The convention is to start off Saturday night with a big dance and wind up Sunday evening with a banquet, during which there will be the presentation of Ritual degrees and the presentation of the cup won at the N. E. Bowling Roll-Off. Hope to see a good representation from neighboring councils including our own.

Can't you hear those banjos strummin, darkies humming? C-17 is getting ready for its annual Minstrel show, so let's join in the work and fun and make this the biggest show yet.

Another great event to be held in Boston is the N. E. Bowling Roll Off on February 20th at the Huntington Ave. Alleys.

NEWSIES

Extra! The "Green Hornet" was caught speeding on the way to Brockton. "Crime does not pay" — does it, Steve?

I hope Milly Vallis' Bruins are making out better than her snowless week-end ski trips.

It's a mystery to me how Angie Mason got that 105 in bowling the other Monday night! Was that ART or LUCK, Tony Yakavonis?

I hope that New Hampshire is hoarding a little snow for the K. of L. week-end ski trip in February. Who knows may be we will go up there and mow lawns, if the weather keeps up!

Our New Year's Eve party was another social success. Among the councils represented were Cambridge and Worcester.

Congratulations are in order for Beattie Kanusky and Al Stakutis on their engagement at Christmas; also "Slim" Norkus and "Beannie" Gailunas on New Year's Day.

Funny how Joe Mat's big sleek Buick suddenly shrank down to a small "Forduk" overnight. I wonder if he used Duz to wash his car!

Pat Zibutis is a happy aunt, on account of a daughter being born to Mr. and Mrs. Al Zibutis (nee Frances Petreikis).

Another success is credited to "Snip" which was put on very successfully by the Lawrence council. We will be looking for bigger and better things from them in the future.

SUNSHINE

Newark, N. J.

COUNCIL 29

With the New Year upon us, let's review 1948! It was Leap Year (as I recall it) and there is still plenty of evidence to support my conviction. With wedding bells still ringing in my ears, I remember some members who were married: Mae Matulis and Ed Stanulis, Helen Pachiura and Henry Delunas, Hilda Harch and Wm. Paukstaitis, Jean Petrauskas and John Paukstaitis, Ruth Yeatman and Edward Kidzus, Dorothy Lewis (C-124) and Ben Kaminskis, Jeanne Rodgers (C-67) and Vincent Plykaitis, Micky Schneider and Joseph Costello. We wish you all long and happy life to the newlyweds.

1948 was also a banner year for our scholars. Dolores Miller, Ruth Thompson, Gene Manis and Ed Thompson are attending Seton Hall College; Pete Podgalsky — Rutgers and Fred Kurt — Yale.

Our council was quite successful in all its ventures. The committees did a fine job. Their efforts would have been in vain had it not had the co-operation and support of our neighboring councils. To them we extend our sincere thanks. We hope that 1949 will bring all district councils even closer in all activities of the organization.

A fine group of officers were elected to guide us in 1949: Joseph Sakevich — president; Peter Podgalsky — vice-president; Gen Malakas — rec. secretary; Helen Statkus — fin. secretary; Joseph Montvidas — treasurer; and Anthony Adomaitis — sgt-at-arms. An Auditing Committee consisting of Walter Kransowski and Joseph Pladis was selected. Also a new "KEY" staff was elected, including Helen Arbus, Ray Arnashus, Ed Kidyus, Vera Lang, Joe Montvidas, Marge Papartis, Peter Podgalsky, Joe Sakevich and Adele Satkus. With such a staff we anticipate our council publication to grow bigger and better.

In the near future, our council will sponsor an affair for the benefit of the Supreme Council.

Though the weather was not too good, our Christmas party was held in traditional manner. We were honored by the presence of our pastor, Father Kelmelis, who wished us well in the coming year. Our capable cooks furnished us with a delicious buffet supper and topped it off with a bowl of punch that was fit for a king. The party was a grand success.

On New Year's Eve, the engagement of Ruth Thompson to Fred Kurt was announced. Congratulations and best wishes from us all... Thanks a million to Pete Podgalsky, who after nine years as president of our council, stepped down from the

helm! We certainly appreciate your efficient and capable leadership during those nine years.

SIGN OF THE TIMES — Gene Lewis waiting for a bus... The Dulunas' house-warming turned out to be a class in home construction for the boys and a demonstration of the culinary for the girls. Aside of that, there was plenty of laughter, singing, and animal act by the most "intelligent" canine in Hillside. Ray Arnashus was disappointed — said he could do much better. John Beck has resumed bowling Friday nights. Must be because he received new bowling shoes as a Christmas gift. "Joe Pole" was quite a sensation at our last bowling session. Both Ed. Dominauskas and Dynamite are looking for a short cut to Brooklyn. Evidently, there has been formed a new club called — "How Long Can You Stay In Hiding". We do want to see more of the old familiar faces... Ed Dauksys — how is the weather out California way?... We wonder if Joe Remeika will ever finish building that television set... **ATTENTION**, John Peldunas: I hear that the "Stickum" hair tonic company has an excellent position available as demonstrator to show the efficiency of their new hair tonic!

Deep Purple

Westfield, Mass.

COUNCIL 30

With the New Year new officers and committees were elected: President — Gladys Jegg; vice-president and reporter — Jeanette Griggs; secretary — Nellie Lingaitis; and treasurer — Gladys Kazlauskas. The Committees are as follows: Lithuanian Affairs Committee — Bertha Gedmin — chairman, Ann Miller and Frank Zvalonis; Ritual Committee — Jeanette Griggs — chairman, Frances Mikelis and Dorothy Coach; Displaced Persons Committee — Nellie Lingaitis, Gladys Jegg, Frank Zvalonis, Peter Lingaitis, Frank Jonaitis and John Gedmin.

Two of our members were chosen to prepare refreshments and entertainment for the next meeting. We want to thank Anne Jutt and Pauline P. for taking on this work.

Last month a group of our female members put on their pretty evening gowns, found themselves some handsome men, and journeyed up to the New Britain Formal. Frances Mikelis was with her favorite cop so they were able to speed on the road. Gladys J. had a handsome escort all the way from New York. The couples found this affair to be a real night of merriment.

Three of our members, Dorothy Coach, Bertha Gedmin and Jeanette Griggs received Hope Chests from

their boy friends for Christmas. I see that Gladys K. and Frankie J. have been hitting it off pretty well. If this keeps up we may be going to a real Lithuanian wedding!

Our council wishes you all a Very Happy New Year!

Jay-bird

New York and New Jersey District

The district will commemorate St. Casimir's Day, our patron, on March 6th, by attending Mass at Our Lady of Vilna Church, New York City, 11 a. m., followed by a breakfast in the parish hall. A prominent speaker will be invited. In the afternoon, our bi-monthly district meeting will take place and arrangements are being made to have a special Forum. As in the past years, we hope all councils will be well represented. We do want to demonstrate our Catholic faith in proper manner.

It is reported that councils in our district are planning to hold one affair for the benefit of the Supreme Council — CENTER. Newark Council 29 is arranging a card party during Lent for this purpose; also Great Neck Council 109 is sponsoring a dance on May 7th, with all proceeds being given to the CENTER. Our duty is to arrange at least one affair each year, allotting the profits for Center expenses. Joseph Boley, our national president, is appealing to all councils. Let's give him a helping hand.

Our district bowling leagues seem to be progressing very nicely. Results of each team will be published in the near future.

The annual Picnic will be held in Linden, N. J., at the Lithuanian Liberty Park; tentative date is Sunday, July tenth.

Odds and Ends

Wonder where Brenda Bell is hibernating? Don't see much of her lately. Who is he, Brenda? Helen Pinkin was singly honored with a 3rd degree medal on December 19th. Wonder how she felt in the presence of our national officers — Joseph Boley and Joseph Kasper, and members in the district who are already third degree members. That was quite an honor bestowed upon her. We are looking forward to other members in the district receiving their Ritual degrees. We wish to extend our best wishes to Mr. and Mrs. Anthony Vernickas (Ruth Leraitis), both active K. of L'ers, who were married in January; to Mr. and Mrs. Joseph J. Hondo (Frances Lisevick, C-52) who were married this month; and to Ruth Thompson who became engaged to Fred Kurtinaitis. The latter couple are members of Newark Council 29.

The Wanderer

Worcester, Mass.

COUNCIL 26

Our Christmas party for the children of St. Casimir's School, was thoroughly enjoyed by all and we wish to thank our very capable chairman, Betty Alavosius and her hard working committee.

At our council's party held in the clubroom we had C-116 members as our guests. Johnny Slaviskas played Santa. He was good to everyone... ask Sparky Morkunas. Joe stood under the mistletoe at least six times without results... tsk, tsk, better luck next time. Franny Nockunas was Chelsea instructor for the evening. Dave and Ed Vaskas were fascinated by her dancing! Everyone had a grand time, thanks to Eve Jurgelonis, Eddie Grigaitis, June Bruinsma, Tony Morkunas, Adele Ivaska Joe Sakaitis and Johnny Slaviskas.

We welcomed January with a firm intent that it would be a good year for C-26. An increase in membership is our goal. I'm sure we'll meet it, for the new entertainment committee is hard at work planning a new program of activities.

A good attendance is promised at C-116's "Knight's Delight" dance to be held at the Elks Home on February 26th. Tickets are already being distributed.

Sports Dept.:

The bowling outlook seems brighter. Bill Thompson's team is in the lead, winning 70% of all matches played. Joe Katauskas is leading with an average of 102. Looks like we're going to give other teams plenty of competition come February 20th in Southie. We are still in the market for matches with neighboring councils. Interested parties, please write Ellie Grazulis, 70 Vale Street, Worcester. Father Al instructs us each Friday night. How about some demonstrations for a change, Father?

The ping-pong tournament is proving to be a mighty hot battle. We are now ready to face those C-116 "champs".

You'll Never See:

Connie Daucunas not moaning over his bowling team's standing. Joe Sakaitis making a hand of solitaire come out right. Bill Grigas hitting the dart board. Paul Katauskas without a ping-pong paddle. Winnie Seicikas frowning at jokes, no matter how corny they are. (Winnie is everyone's pal.) Tony Morkunas not catching someone off guard with his trusty little camera.

Dreams:

Perfect attendance at meetings... A television set for the clubroom... The bowling trophy at Southie... married couples coming back... plen-

ty of men for the single girls at dances and vice-versa.

Mary Jurgelonis is now wearing a beautiful diamond. Congratulations, Mary. Congratulations also, to Dot and Joe Virbasius on sweet little Marilyn. We wonder who Ellie Grazulis's press agent is. She is frequently featured in the local press. It was good to see Claire Grigaitis has been demonstrating all her household abilities at the clubroom. Your drapes are beautiful, your coffee and cake are delicious and you do wonders with that broom; but what gives? Leap Year's over! Best of luck to Bill Grigas, rather Pvt. Bill Grigas. We'll all miss you.

Food for thought:

"I told you so" are cruel words. They can break a friendship, a marriage, a life. Refrain from using them. (Mary Lincoln Orr).

"Shorty"

Chicago, Ill.

COUNCIL 36

Sekanti valdyba buvo išrinkta 1949 m.: Kleb. Kun. Antanas Briška — dvasios vadas; Philomena Rekašiūtė — pirm.; Jonas Miežies ir Jonas Brazauskas — vice-pirmininkai; Adelė Stumbraitė — prot. rašt.; Petronėlė Zakaras — fin. rašt.; K. A. Zaromskis — išd.; Kazimiera Petruilienė ir H. Servinskienė — išdo glob.; Emilija Kazakauskaitė-Kass, A. Stumbraitė ir K. Zaromskis, — korespondentai; Antanas Petrusis — tvarkdarys. "Social" ir Naujų Narių pirm. — Antoinette Sarockas ir Frances Macieve; sporto vedėjas — J. Miežies ir A. Pupliauskas.

Buvusiam kuopos pirmininkui, A. Putis ir visai senai valdybai dėkojam už darbuotę pereitą metą, ir tuo pačiu sykiu linkim naujai valdybai pasisekimo Vyčių dirvoje. Metiniame susirinkime, kurs įvyko sausio 6 d., L. Vyčių name, taipgi buvo prisaidinti nauji nariai — A. Sarackas, Lucille Jazelenaitė. Svarbūs raportai buvo priimti. Taipgi buvo nutarta siųsti paketėlių lietuvių tremtiniam Vokietijoje. Mūsų lošėjai, po vadovybe J. Miežio, priklauso prie Čikagos Vyčių apskričio "bowling league".

Mūsų visų žinomo Leitenanto D. Varno, (buvęs aktyvus Vytis), kūnas buvo parvežtas ir pašarvotas su visomis apeigomis šv. Kazimiero kapuose, gruodžio 18 d. Chicagoje. Mūsų kuopa užprašė šv. Mišias. Iškilinėse dalyvavo 8 legionierių Postai.

Jaunamečių "Junior" skyrių jau organizuojama dėka pastangų F. Macievičiaus, H. Šervinsko ir J. Brazausko.

Šv. Kazimiero dienos apvaikščiojimas bus iškilmingas. Visi nariai dalyvaus šv. Mišiose, Nekalto Prasiđėjimo šv. P. M. parapijos bažnyčioje, 9:00 val. ryte ir "in corpore" priims šv. Komuniją. **Vytis**

Providence, R. I.

COUNCIL 103

We extend our best wishes to Shir-tion of new officers in many councils, but, here in Providence, we hate to let a good thing go, and so another year of hard labor was given to — President — Bertha Ciocys; Vice President — Helen Belconis; Secretary — Bertha Savickis; Treasurer — Anne Uzdavinis. The job of checking the books at the end of the year was bestowed upon "Jo" Kropis and Al Sarechikas. Hank Stavarius got so excited after being elected Sargent at Arms, he actually went right through the chair! Happy landing, Hank! The important job of preparing refreshments after each meeting was entrusted to capable Helen Belconis and "Jo" Kropis. We hear Helen's coffee is simply "terrific". Congratulations to all — we know you will do a marvelous job.

A group of our hardy council members weathered the first snow storm and took a jaunt into the woods to gather pine, spruce, and holly for our Christmas party. Although they came back rather wet and very cold, they were quite pleased with their haul, and a good time was had by all. Credit is due Ruth Savickis for arranging these greens so that the hall took on a gay and festive Holiday air. The mistletoe was hung in the most advantageous spot — even Joe Osmanski (of the Chicago Bears) couldn't resist it, after a bit of coaxing from big brother Bill (of Holy Cross). A bow from the waist is also due to Bertha Ciocys and Savickis for the "scrumptious" refreshments. That sure was mighty good punch you gals served.

Christmas proved to be quite profitable for most of our girls. Helen Belconis must have been extra good last year — Santa gave her a fur coat to keep her warm this year. It looks like Helen Avizynis plans to do some extensive traveling. Her Dad bought her luggage for Christmas.

It isn't all fun here in Council 103. Conscientious attempts are being made to keep up Lithuanian conversations. As a matter of fact, Tony Gudas, after playing host to two Lithuanian refugees, went to the library to get some Lithuanian books so as to brush up on his Lithuanian terms. That's the spirit, Tony!

Our bowling team still meets every Thursday night, and is coming along with great promise. We are looking forward to competing with the best of them on February 20th, at the Huntington Ave., Bowling Alleys.

DVINUKES

FRANCES AMBROSE-6
14 MORTSON ST
HARTFORD CONN

Detroit, Mich.

COUNCIL 102

Our annual dance took place in great fashion with Xmas spirit and overflowing joy! From observation, it appeared like the welcoming committee consisted of just one member — Joe Bender, greeting everyone at the door and taking full advantage of the mistletoe. How was it, gals? We also noticed that the usual dark corner was occupied by Emil Podzius and Marie Gaujauckas, who were getting keen competition from Eddie Zaliagiris and Joan. Note: Under the mistletoe we put a time limit of only 2 minutes, Sylvia! Alleen Petratis, who is now a member of the WAF'S was home for the holidays. Alleen has just completed her basic training at San Antonio, Tex., and upon her return will enter Officers' Training.

Newly-signed up members are Louise Simonis, Henry Stacherski, Vera and Dan Stankunas. — Welcome!

We extend our sincerest sympathy to Millie Slavin, Julie and Stanley Blumber on the recent loss of their father, and to our good friend, Mike Petkus, of Dayton, Council 96, whose mother passed away. Al & Ray

Athol, Mass.

COUNCIL 10

At the very outset, we wish to extend our most sincere sympathy to Lenny Davidonis on the death of his beloved mother.

At our annual meeting, which was well attended, the following officers were elected: Casimir Pinigis — president; Agatha Sukols — vice president; Frank Anoris — secretary; Helen Jasinskas — treasurer; Anna Kasputis — fin. secretary and Vyto Andrulionas and Helen Ambrose — corresponding secretaries.

Sunday afternoons you may find members at the Star Alleys — bowling. Lately, there seems to be much interest shown in this sport. We have some good scorers in our midst such as Slip "fast ball" Talokowski and running close second is Casimir "slow ball" Pinigis. What's the matter, Finnigan — are you going to let your brother beat you? Many of our bowlers are south-paws. Father Bruno throws a dangerous "slow motion ball" too. After bowling we enjoy refreshments at the adjoining "phosphate parlor".

Lenney, how do you enjoy your new car? We miss seeing you in your "green hornet". Al Salkaus likes his "buggies" red. Right, Al?

The outcome of our annual Winter Carnival under the chairmanship of Agatha Sukals will be published in next month's issue. California might have been the ideal place for skiing this winter!!

This month, Irene "sports" Gailiunas is leaving Athol to begin nurse's training at St. Vincent's Hospital, Worcester. Our best wishes to you, Irene.

Our annual Christmas party for the children of our parish will long be remembered. Entertainment of all sorts was provided, and Frank Anoris played the part of St. Nick.

Helen

Worcester, Mass.

COUNCIL 116

The first council meeting in 1949 was held January 3rd in our parish hall. The most important business was the installation of our new officers. We are pleased to announce that Dave Vaskas, student of journalism has been chosen editor of "Equestrian", our council publication.

IMPORTANT ANNOUCEMENT

Council 116 has a basketball team and have open dates for games. For further details contact John Andriuska, 8 So. Ward St., Worcester, Mass.

A pre-Lenten dance will take place on February 26th at the Elks Hall for the benefit of the Supreme Council. The committee includes Bob Zinkus, Irene Butkevičius, Shirley Miller, Josephine Kaliunas and Joe Augustine. We are looking forward to seeing all our friends from the various councils at this affair.

Did you know we made the international news? A Lithuanian weekly publication, "The Lights", recently reached Worcester from a D.P. camp in Germany where it is published and in it appeared a group picture of C-116 members.

ENGAGEMENTS & WEDDING BELLS:

Rita Kas engaged to Ed Fleming; Albina Barisas to Al Karol; Lucy Meskines to Charlie Adamaitis. Ellen Kasheta and Dick Miner, and Adam Kuraisa and Irene Rakauskas were married this month.

Newsettes

The get-togethers between C-26 and C-116 are getting to be most popular... Jose Augustine is getting poetry from Detroit... Helen Gvaz. bringing Joe Aug. with a spaghetti dinner for a nice ride to Cambridge?... Dave Vaskas and John Stankey (2/3 of the THREE NOTES) playing at the Northboro Manor... Irene Balukonis' ambition to enroll as a student at Harvard University! Edward and Irene Tamulevich are now residing in Manchester, N. H., due to a new position that Ed received. Daniel Aisknoras home for the holidays — long time no see. Father John, Mr. and Mrs. Pavolis, Stan Karsok and Addie seen at the recent show of ANNIE GETS YOUR GUN at the Worcester Auditorium. Vištukė

Dayton, Ohio

COUNCIL 96

Our Lithuanian Variety Show was greeted with great enthusiasm. Our girls who participated in the dances were very colorfully dressed in native costume and with real wreaths in their hair. Their dances brought back memories to the older folks and to the younger generation they instilled the Lithuanian spirit. Some songs brought forth tears and other songs laughter. The play "Antras Gyvenimas" was accepted as a success. It is hoped by our parishioners that it will be an incentive to put on similar plays in the future. The committee and members are to be commended for the time and effort put into this affair. A note of thanks go to Mr. Ambrose for directing the choir, to Rita Anna Vaitkus for her accompaniment, and to Marianne R. for her recitals.

Our council is making arrangements for the district convention which is to take place in the "Gem City" on April 30 and May 1st.

We extend our sincere sympathy to the Petkus family on the death of their beloved mother.

We welcome our new members, Mr. and Mrs. Joseph August into the council.

Our Cagers — Mike and Pete Petkus, Tony and Joe Zelinskas, Jake Goldick and Joe Petkus, upheld the old tradition of our parish by winning 5 games and losing only 1. Keep up the splendid record!

NEWS:

Eddie Monas, home on leave from Germany, was our guest at the January meeting. Our members had an opportunity to see pictures that were taken in Germany, the different scenes and some of the Lithuanian displaced persons located in Germany. Eddie participated in our Lithuanian program of the evening. We wish him a pleasant journey back to his post.

Dottie

Great Neck, N. Y.

COUNCIL 109

Our first meeting of the New Year was one of strict formality, led by our vice-president, Al Wesey. Our president, Joe Remenchus, is still basking in the Florida sunshine. A new Social Committee was appointed, consisting of Bertha Stancavage, Mary Truss, Eve Ippoleti and Harry Rubenau. We're looking forward to those Summer socials again!

Plans are being made for our semi annual Communion breakfast to be held in March. Invite your friends, especially those eligible for K. of L. membership. Let's show them that K. of L. members are true Catholics.

Snoopy